

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24.—
pol leta 12.—
četrt leta 6.—
na mesec 2.—

v upravištvu prejemati:
celo leto K 22.—
pol leta 11.—
četrt leta 5.50
na mesec 1.90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Vredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan sredi tiskarne in prodajne.

Inserati veljajo: petdnevna petkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pisarna naročila brez istodobne vnosilne naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25.—
pol leta 13.—
četrt leta 6.50
na mesec 2.30

za Nemčijo:
celo leto K 30.—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

V pogibelj?

(Od odličnega jugoslovanskega državnika.)

Dunaj, 16. julija.

Poraz bolgarske armade gre roko v roki s porazom diplomatskih kombinacij bolgarskih državnikov. Vojaški načrt Bolgarije je bil, da z brutalno in iznenadno akcijo zavzame Makedonijo, t. j. one predele, katere so imeli dosedaj Srbi in Grki okupirane ter da na ta način svoje zaveznike prisili k taki razdelitvi od Turčije osvojenega ozemlja, kakršno je ona hotela. Medtem, ko je Bolgarija tajno pripravljala svojo vojaško akcijo, je gledala diplomatskim putem zadržavati Romunijo in Turčijo. Zato se je obnavljala predati Romun. Dester (Silistrijo), kateremu se je bila v Petrogradu odrekla, in je molčala na razne romunske note. — Turčiji je izjopet poslala emisarje, katerih namen je bil, zavleči evakuacijo turškega teritorija do črte Enos - Midija. Trdno računajoč na uspeh bolgarskega orožja nad Srbi in Grki, je bolgarska diplomacija eskompitirala, da bodo i Romuni i Turki pred zmagovalnimi Bolgari mirovali.

Zgodilo pa se je narobe; vojaško je Bolgarija igro izgubila in napadeni so jo dobili. Porazena pa je bila tudi diplomatski. Romunija se ni dala zadržavati, prodrla je na bolgarsko ozemlje, Turčija okupira trakijski teritorij, iz katerega se morajo bolgarske čete umikati.

Naenkrat se nahaja Bolgarija med štirimi neprijatelji na Balkanu, od katerih sta ji bila dva še včeraj zaveznika in pomočnika v vojski proti Turčiji. Pa tudi Evropa jo je zapustila. V strašni zagati se je morala obrniti na Rusijo ter prositi za posredovanje v Belgradu in Atenah. — Toda, medtem, ko se bolgarski zastopniki obračajo na evropske kabine, je Sofija že zopet zapadla pasivnosti, ne žuri se niti za mir, niti za premirje.

Ne vem, kaj da v Sofiji še pričakujejo in mislijo. Zdi se, da se ne morejo odredi dosedanja pogubni po-

litiki. Potem bodo seveda nastale vse konsekvence, ki jih običajno iz zove — vojna.

Bolgarija ima še nekaj dni časa. Niti Srbija, niti Grška ne moreta in ne smeta želiti, da se bolgarska država popolnoma uniči in poniža. To bi ne bilo niti v interesu zmagovalcev. Narobe, one morajo želiti, da ostane Bolgarija njima ravna.

To se da pa samo doseči, ako odlože bolgarski državni svoj napačni ponos, da priznajo svoje pregreške in da se nemudoma obrnejo na Srbijo in Grško v svrhu skrajšjega vzpostavljenja miru. Svoje nekdanje zaveznike morajo zaprositi za pogoje miru, ki gotovo ne bodo pretežki, ako se pokaže Bolgarija iskreno. Srbija in Grška nista vodili osvojevalne vojne, zato ne moreta zahtevati sedaj več, kakor takrat, ko je šlo še za mirna pogajanja. Edino kar lahko s polnim pravom več zahtevata, so nekatera važnejša strategična mesta, ki bi služila državno - obrambnim namenom, Grška, da si zavaruje stalno posest Soluna, Srbija, da si zagotovi varnost Vardarske doline in pa Ovčje Polje.

Dobra volja Bolgarije, ter iskreno in brzo likvidiranje današnje situacije, ima še lahko lepše uspehe, kakor to pričakujejo Bolgari sami.

Ako pa se bolgarski državni zanašajo, da pride do drugih komplikacij, katere bi škodovali Srbiji in Grški, ako hočejo urediti svojo politiko v smislu teh nad, potem pa ženejo svojo domovino — v pogibelj.

Spoznavaj sebe in svoje sovražnike!

(Slovenskemu ljudstvu v pouk, svarilo in vzpodbudo.)

I.

V začetku svojega članka: »Idealizem v politiki«, izraža dr. Aleš Ušeničnik dvojno bojazen. Prvič, da bi se najboljši (v klerikalni stranki) ne umaknili iz političnega življenja. Na strani 297. v »Času« piše tako-le: »Ob grdi sliki, ki nam jo nudi parlamentarna politika, se je dvojega bati. Najprej se zdi, ni nepravilna

bojazen, da bi se ne polotil mnogih nekaj gnus pred vso politiko, ter bi se začeli nele umikati s političnega torišča (posl. Mandelj, Sukljeta so sami spodili), temveč tudi odtegovati vsemu političnemu delu. Ta pojav lahko opazujemo tudi drugod (povsod, kjer so klerikalci na vladi), da se namreč ob času posirovelih političnih razmer (kdo pa je ravno kriv te posirovelosti, niso li klerikalci sami za to najbolj poskrbeli. Op. pisca) ravno najboljši možje začno umikati iz javnega življenja.

Na str. 300 nadaljuje tako - le: »Pustite v zbornico slabe in najslabše (namreč klerikalce. Op. pisca), za zlato bodo prodali najvitalnejše ljudske interese! (To so že klerikalci itak storili, manjka še samo, da ne sejo našo kožo na trg. Op. pisca). Ali ne vidite, kako preži svobodomiselnost na ugoden trenutek, da bi udarilo na cerkev in krščanstvo? (Gospod doktor: Nur nicht den Teufel an die Wand malen, strah ima velike oči, toda ta bojazen radi slovenskih liberalcev je popolnoma iz trte zvita. Op. pisca.) Pustite v zbornico slabe in najslabše, še sami se bodo pridružili svobodomiselnosti, da čim najprej ubijejo svobodo cerkve, pogazijo krščanski zakon in vržejo križ iz šol! (To zadnje je res baje storil bivši deželni glavar Šuklje, ko je bil profesor v Novem mestu. In Sukljetu imajo danes klerikalci vse zahvaliti, kar so dosegli. Krščanski zakon ga zijo najbolj duhovniki, ker jim je želitev zabranjena. Debele knjige bi se dale o tem pisati. Svobodo cerkve pa liberalci niso v nobeni državi ubijali, za to so že poskrbeli duhovniki sami, ki niso znali ločiti cerkve od vere. Op. pisca.) Drugič izraža dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v ljubljanskem semenišču, bojazen, da bi ljudstvo ne nehalo bojevati se in podpirati svoje najboljše v boju (z drugimi besedami, boji se, da bi ljudstvo ne spregledalo vse sleparstvo klerikalnih vodij in jim pri prihodnjih volitvah ne obrnilo hrbet) zoper verski in gospodarski liberalizem in si osvojalo svoje pravice.« (Vera je pač pri duhovnikih Mädchen für Alles, za vse je porabljava. Žalostno je to in se vidi, kako malo je vera danes duhovnikom in klerikalnim voditeljem sveta!)

Od tu dalje cika v svojem spisu na politične boje zadnjih 6 let na Kranjskem in vobče po slovenskih pokrajinah, odkar je ljudstvo (?!?) doseglo zmago.

Na str. 301. beremo: »Dolgo časa je bil izid navidez (res je!) negotov, dvomljiv in gospodujoči liberalizem sam ni verjel, da bi se bližalo njegovo gospostvo koncu.« (Za tako naivne politike bi nas pa res ne smel gospod doktor smatrati. Vsak količnik razsoden politik je moral pri politični zaostalosti našega ljudstva in vsled obče volilne pravice, vsled strašnega pritiska naše duhovščine, vsled zlorabe spovednice in političnih pridig že vnaprej biti na jasnem, da si napredna stranka na deželi ne bo niti enega mandata pridobila. Op. pisca.) »Zato pa je bila ta doba v zgodovini slovenskega ljudstva, doba največjega idealizma.« Navdušenje za sveto pravdo (Katero, kako ji je ime?) nesebična ljubezen do ljudstva (izkazalo se je pač sedaj v popolni luči pri deželnem glavarju: nesebično ravnanje z denarjem »Ljudske posojilnice«, 60.000 (reci šestdesettisoč) kron ljudskega denarja, da malo obnovi svoje stanovanje v deželnem dvorcu) »požrtvovalno delo (plačuje se iz fonda za obmejne Slovence) to so bili znaki te lepe dobe.« Verjamejo radi g. dr. Ušeničniku, toda vsaka neumnost se enkrat neha in vsaka malha ima tudi svoje dno.

Potem nadaljuje: »Sedaj je tudi iz praktičnih ozirov bolje biti na strani ljudstva« (S. L. S.). I, seve, kje pa? Pri liberalcih je malo korit, ali jih pa vobče ni! To praktično stran v S. L. S. so najprej zavohali politični štreberji, katere ni mogla napredna stranka zadovoljiti, potem vsi tisti reveži, ki bi si bili svoj materialni položaj radi izboljšali ugodnejše, bolj mastne službe dobili itd. Prehod v S. L. S. se ni otežkočeval, tu pa tam je bilo treba samo kak reverz podpisati, ali pa samo z glasovnico v roki ob času volitev javno posvedočiti svoje pripadništvo k S. L. S. In mladi ljudje med profesorji v Ljubljani so dobili na pr. na ta način stalna mesta.*

* Dež. odb. dr. Pegan je rekel na nekem shodu na Viču: »Ni treba, da moliš in v cerkev hodiš, samo glasu!

Ideal je bil vsem voditeljem in koritarjem: »Zlata skleda«, kakor pri krščanskih socialistih na Dunaju, o katerih je imel prof. dr. Janežič v Celju kaj dobro in pravilno sodbo: Z Luegerjem vred so sami hinavci. Tako ej ta pobožni mož pred 20. leti sodil o njih in ni se zmotil. (Prim. »Zeit« in druge napredne dunajske časopise od 5. in 6. februarja 1912, ki so prinesli senzacionalna razkritja o korupciji in gnilobi v krščansko - socialni stranki, baš tako, kakor sedaj naše slovensko časopisje piše o aferi Kamile Theimerjeve proti dr. Šusteršiču in dr. Kreku.)

»V taki dobi se rada razvije politična spekulacija.« To je bilo vedno tako!

»Ne čast ne denar, ne vleče več političnih spekulantov v vrste, kjer so bili doslej — v narodno - napredni stranki, — oboje pa jih vleče na stran ljudstva« t. j. S. L. S. iz že zgoraj navedenih vzrokov.

»A tudi dobri niso vselej tako dobri, da bi jih ne omamila slava in denar . . . ampak se bodo temu in onemu budili v srcu sebični nagoni« t. j. koritarji in odpadniki iz naprednih vrst bodo hrepneli še višje, zahtevali še več in odpravili od korita one ki jim gre po njih starem pripadništvu v S. L. S. prvo mesto. Torej teh lažiidealnih političnih pritepencev je že preveč, proč z njimi! Ali vas nič ni sram, vi, najmlajši koritarji - odpadniki, da vas tako neusmiljeno dr. Ušeničnik zmerja za slabe klerikalce in grde sebičnejše?

Bratomorna vojna na Balkanu.

Demisija ministrstva Danev. — Položaj v Sofiji.

Poročali smo že v snočnem listu, da je podal bolgarski ministrski predsednik Danev svojo demisijo. Do sedaj pa še ni znano, ali je car Ferdinand demisijo sprejel, ali ne, toda to v sedanjem trenutku tudi ni glavna stvar. Ministrstvo Danev ne

za našo stranko! Sapienti sat! »Sis fur, sis sacrilegus, et es bonus miles factionis nostrae« bi rekel Katilina.

LISTEK.

Dolga reka.

M. Gardenhire.

(Dalje.)

Nekoliko je obrnil krmilno kolo in avto se je ostro izognil na stran. Pojčasi se je umaknil s pota velik novofundlandski pes.

Bila sva že na novojorški cesti. »Vi bi danes ne povozili psa,« sem rekel.

»Ravnatoko malo kakor otroka,« je odgovoril Conners, »in vi veste, kaj to pri meni pomeni. Ne dvomite nikdar več o inteligenci živali in ozirajte se tudi na uboga kljuseta, kadar vozite avtomobil. Spominjajte se vedno izreka Viktor Hugota o neznanem.«

Ko sva pustila voz v garaži, sva šla skupaj navzdol po Broadway.

Pred hišo, kjer sva stanovala, je čakal neki velik, neokreten mož.

»Zakaj pa ni nikogar v vašem stanovanju, če greste ven, mr. Conners?« je vprašal. »Jaz vendar ne morem vreči denarja skozi odprtino za pisma.«

»Zakaj ne?« je vprašal Conners.

»No, ker bi rad imel potrđilo.« »Pojdite z menoj! Dam vam potrđilo.«

Tega človeka sem videl že pred par meseci v Connersovem atelijeju, toda takrat me ni posebno zanimal. Oba sta ostala v spodnji veži, dočim sem jaz stopil v dvigalo, da pridem v svojo pisarno.

Bilo je že zgodaj jutraj. Da sva mogla še v jutranjem mraku napraviti najin izlet, sem prišel že prejšnji večer iz mojega stanovanja v mesto. Zajtrkovala sva v neki gostilni blizu Jonkersa. Ko sem hitro pregledal na pisalni mizi ležeča pisma, sem opazil tudi nekatera važna, s katerimi pa sem se hotel baviti šele potem, ko se še nekoliko pogovorim s Connersom.

Ko sem vstopil v atelije, je bil tujec še tam. Vsled tega sem se hitro obrnil.

»Le vstopite!« je rekel Conners.

»Mr. Henderson namerava že oditi.« »Privedite vendar svojega prijatelja s seboj,« je rekel mr. Henderson.

»Hvala!« Conners me je nato predstavil, in jaz sem podal obiskovalcu roko. »Morda pridem danes popoldne,« je pristavil Conners.

»Dobro!« je rekel mr. Henderson, ko je odhajal. »Jaz sem ves čas tam.«

»To je lastnik «Hendersonovega največjega cirkusa na svetu» in »menadžerije,« je pripovedoval Conners, ko je Henderson odšel. »Vodi potovalni cirkus, ki se vozi od kraja do kraja na voze — kakršnih je pač še malo. In kakor se vidi, prav uspešno

vzdrži konkurencu z železnico. V Long Island Cityju imam šupo, ki sem mu jo dal v najem, da hrani tam čez zimo svoje stvari. Današnji lep dan, ki sva ga tudi midva nekoliko užila, smatra kot znamenje, da se bliža sezija. Dal je označiti kletke, sklical svoj personal k skušnjam, z eno besedo, začel je marljivo pripravljati. Danes je prišel plačat najemnino in pri tej priliki je naju povabil, naj si ogledava cirkus, predno odide na potovanje.«

»Famozno! Jaz pojdem,« sem pritrđil.

»Dobro! Prav interesantno bo, če si enkrat mirno ogledava tak cirkus.«

Spominjal sem se onih srečnih otroških let, ko sem imel potovalni cirkus za višek vse lepote, ko sem sanjal, kako bi bilo lepo, če bi bil, ko odrasem, klovon s konicastim klubkom ali pa jahalec, ki na neosedlaem konju skače skozi obroče.

»Kdaj pa odrineva?« sem vprašal.

»Danes popoldne, če hočete. Saj ste slišali, kaj je rekel Henderson. Poglejte pred obedom še nekoliko v svojo pisarno, jaz pa hočem hitro naslikati jutranje nebo, kakor sem je danes videl na Long Islandu, za ono skupino nimf.«

Ko sem odšel iz atelijeja, je že prijel za paleto in čopič ter sedel pred stolom.

Ko sem odpravil svoja pisma, je bilo popoldne. Šel sem nato h Conner-

su, in po kosilu sva najela voz ter se peljala do broda. Ko sva prišla na nasprotni breg, sva kmalu dospela do velike šupe, kjer je imel Henderson spravljene svoje čudovitosti. Pri vohu sva vprašala po lastniku, ki je takoj prihitel ter naju iskreno pozdravil.

»Le vstopita, gospoda,« je rekel prijazno. »Prišla sta ob pravem času, ker sem ravno pri delu.«

»Tako, pri kakšnem pa?« je vprašal Conners.

»Imamo ravno kostumno skušnjo, če jo smem tako nazvati. Umetniki se bolje počutijo v svoji uniformi in jaz dobim tudi rad popolen vtisk od svojega ansambla,« kakor sem imel navado reči v prejšnjih časih, ko sem bil še gledališki ravnatelj. Vedno sem tako delal pred turnejo, ker morem potem bolje presoditi, kakšen efekt bo napravila prva predstava.«

Takoj pri vohu sva videla mnogo zanimivega. Okoli in okoli ob stenah so stale kletke, ki so se dale prevažati, dočim je bilo na praznem prostoru v sredi — ki je bil kakor cirkuska maneža potresen z žaganimi — vse polno kostumiranih oseb ki so se v kar najbolj čudnih pozicijah pregibali in postavljali. Vdili so se v raznih trikih, ki naj vzbujajo pri prebivalstvu na deželi občudovanje ter je navdajajo z grozopolnim pričakovanjem. Pred kletkami je bil hodnik, ki je bil ločen od srednjega prostora z vrvjo, pritrjeno na že-

leznih drogih, in ki je bil napravljen za strežaje, ki so stregli živalim.

»Še enkrat tako velik cirkus bom imel letos, kakor vidite,« je rekel Henderson ter ponosno zamahnil z roko, »razentega pa še poseben, tako velik šotor za živali. Razentega pa najizbornejše privlačne sile! Upam, da se bo izplačalo.«

»Menda,« mu je pritrđil Conners. »Ali imate tu dovolj prostora?«

»En del mojih ljudi biva v levem delu,« je odgovoril Henderson, »dočim stanuje več artistov v bližnjih hotelih.«

»Kaj je, Lizzie?« se je obrnil na neko žensko, ki se mu je približala ter pristavil svareče: »Pazite, tu sta dva tuja gospoda.«

»To mi je popolnoma vseeno,« je odgovorila razburjeno. »Skrajni čas je, da izpregovorite enkrat z mojim možem resno besedo. Prej ne bo miru. Tako pa ne more iti. Četudi ni po mojem mnenju prav nič vreden, vendar pa moram končno z njim živeti!«

Velika, močna ženska je bila tipična cirkuska krasotica z ogljenočrni obrvi in umetno barvanimi lasmi. Oblečena je bila v kričečo promenadno obleko. Ni imela torej pri vajah ničesar opraviti.

»No, no!« je rekel Henderson, tolažeč jo. »Zaradi mene! Poskusil bom.«

(Dalje prihodnjtj.)

eksistira, zato eksistira interemistično ministru Danev. Danev je demisioniral, ker je čutil, da ne more več nesti odgovornosti za vse nezgode, ki so zadele Bolgarske.

Položaj Bolgarske je v sedanjem trenutku naravnosti obupen in več kakor dvomljivo je, če se bo našel za Daneva naslednik. Kdo bo hotel prevzeti dedščino, ki je tako obremenjena? Kdo bo mož, ki bo prevzel v teh usodnih trenutkih vaje in rešil domovino? Rešil? V čem more obstojati rešitev? Romunska prodira proti Sofiji, Srbija je na potu in Turčija hiti proti Odrinu. Sovražniki na vseh straneh, pa tudi v notranjosti sovražnik, morda največji sovražnik — revolucija. Kje je mož, ki bi hotel v tako usodnem trenutku prevzeti težko nalogo, rešiti domovino, kje je oni, ki bo našel pravo pot? Bati se je, da ostane ta naloga še staremu kabinetu. Kaj bo potem, na obzorju revolucija, sovražniki na vseh straneh, ali bodo mogli uspešno delovati za domovino možje, ki so vse to povzročili? To ni vprašanje, ki si je je staval samo Danev, predno je podal svojemur carju demisijo, tudi od sten bolgarskega dvora odmeva to vprašanje.

Danev je odstopil in v hipu, ko se je začela odpirati njegova železna roka, se je razvedela po Sofiji vsa strašna usoda bolgarske armade. Sofija nudi sliko popolne zmedenosti. Po molku zadnjih dni ta strašna gotovost. Po upanju to razočaranje. Od vseh strani te velike nevarnosti, groza vojne pred sofijskimi vrati samimi! Sredi te zmede pa ščeva vojna stranka še vedno na nadaljevanje vojne. Velik del častnikov generalnega štaba zahteva, da poskusi bolgarska vojska še eno odločilno bitko, predno podpiše premirje. Čemu bitka, čemu kri? Ali ni teklo že dosti krvi. Ali je mogoče z vojsko, ki se že tedne umika, doseči kak uspeh? Res je, da beg ni raztrgal zvez med posameznimi deli vojske, umikanje se je izvršilo večji del v lepem redu, kar je vsega priznanja vredno, toda posamezne bolgarske armade se ne morejo združiti, mogoče je celo, da jih Srbi odrežejo drugo od druge. Zakaj tedaj prelivati še več krvi? Za nov poraz? In potem bi sovražniki še poostri svoje zahteve. Bolgarska upa na pomoč Evrope. Z drugimi besedami bi se to reklo, da upa Bolgarska na pomoč Avstrije in Nemčije. Toda upoštevati bi morala, da se je tudi v takozvani Evropi že mnogo izpremenilo, odkar se je začela vojna, odkar so se bile bitke pri Kumanovu in Bitolju, odkar so Srbi prišli v Drač, odkar je Esad paša paktiral s Črnogorci. Tudi ni več Avstrija in Prizrenu in zaradi Albanije se ne vrše več pogajanja. Pač pa se odpirajo vrata onim, katerim so bila do sedaj zaprta. To naj bi Bolgarska tudi premislila, predno se odloči. Nov človek z novimi idejami, bi morda še kaj dosegel, Danev nikdar.

V Sofiji pa se pripravlja revolucija. Bati se je, da izbruhnejo nemiri v najkrajšem času, zlasti ker nima bolgarska vlada dovolj vojaštva v mestu. Dan na dan dobivajo člani vlade grozilna pisma in celo do posameznih manjših spopadov je že prišlo. Upravičeno se tedaj ozira Bolgarska po možu, ki bi jo rešil.

Romunski prestolni govor.

Romunski parlament je pričel včeraj z izvanrednim zasedanjem. Ministrski predsednik Majorescu je prebral kraljev prestolni govor, v katerem izjavlja, da je balkanska vojna zopet nepričakovano izbruhnila, povzročena vsled postopanja Bolgarske napram svojim zaveznikom. Vlada je morala vse potrebno odrediti, da zajamči Romunski spricho novega položaja na Balkanskem polotoku stališče, ki ji gre. Mobilizacija cele armade se je odredila dne 20. junija in dne 28. junija so romunske čete prekoračile bolgarsko mejo. — Parlament je bil sklican, da sklepa o predlogih, ki so v teh razmerah potrebne.

Prestolni govor je bil sprejet z navdušenim pritrjevanjem in odobravanjem.

Romunska nota velesilam.

Romunska vlada je poslala romunskim zastopnikom v inozemstvu noto, v kateri jih poziva, naj izročijo velevlastim stališčem Romunske glede splošnega miru in meje Dobrudže. Ta nota natančno določa topografske točke za določitev meje, da se preprečijo nepotrebna pogajanja.

Romunske vojaške operacije.

Romunsko vojno ministristvo objavlja oficijalno poročilo, da je romunska vojska že zasedla trdnjavo

četverokotnik Turtukaja - Dobri-Ruščuk - Varna.

Romunski kralj Karel se je predvčerajšnjim zvečer s posebnim vlakom odpeljal iz Bukarešte, da inspicira čete, ki so koncentrirane ob Donavi. Kraljevo potovanje je preručano na šest dni. Neposredno pred odhodom je dobil kralj na koldvoru nujno brzozavko prestolonaslednika in generalnega poveljnika armade, da je bil veliki most čez Donavo končan v 7 $\frac{1}{2}$ ure in da romunska armada koraka na bolgarsko ozemlje.

»Militärische Rundschau« poroča, da so ta most zgradili blizu Corabie. Močnejše čete so začele korakati čez most dne 15. julija. Spricho romunskega prodiranja se bolgarska severna armada pod poveljstvom Kutinčeva umika v severni smeri proti Sofiji. Berolinski »Lokalanzeiger« poroča, da je zelo lahko mogoče, da bodo Romuni začeli prodirati proti Sofiji. Romunska hoče kmalu imeti zopet normalne razmere. Pohod na glavno mesto smatrajo romunski vodilni politiki kot najboljši predpogoj za to.

Romunski kralj je včeraj zjutraj prisostvoval prekoračenju romunske armade čez Donavo. Bolgarska je pri Ruščuku potopila vse svoje manjše ladje. Potopili so tudi jadrnico kralja Ferdinanda.

»Agence Havas« poroča, da so Romuni predvčerajšnjim zasedli Varno, včeraj pa baje Ruščuk.

Romunska se ni odgovorila na bolgarsko ponudbo, da hoče Bolgarska odstopiti črto Turtukaja - Balčik.

Princ Henrik Nizozemski je sporočil romunski vladi, da bo dal romunski vladi na razpolaganje veliko sanitetno ambulanco.

Turške vojne operacije.

Kölnische Zeitung« je izvedela iz Carigrada: Turčija energično nadaljuje oboroževanje, kakor meseca oktobra. Čataldska in bulairska armada se pripravljata za novo vojno. Upanje, da zopet osvoje Odrin, in pa hrepenenje po maščevanju za vse grozovitosti, ki so se zgodile mohamedancem, sta povzročila, da se je poglelo strankarsko sovraštvo.

Iz Sofije poročajo: Turške čete so prišle predvčerajšnjim 30 kilometrov tostran črte Enos - Midija na ozemlje pri Bunar - Hissarju, ne da bi naletele na odpor, ker ni v deželi nobenih bolgarskih čet. Krščansko prebivalstvo beži pred Turki.

Lodonski »Central News« poročajo iz Carigrada: Turška armada je v resnici na pohodu proti Odrinu. Dosedaj niso Turki nikjer naleteli na odpor. Nikakor pa ne mislijo, da bodo tudi Odrin zasedli brez boja. Prepričani so, da zbirata Bolgarska okoli Odrina svoje čete, da na vsak način obdrži trdnjavo, ki jo je odvzela Turkom. Turško višje armadno poveljništvo je pripravljeno na krvave boje pri Odrinu. Bolgari so trdnjavo oborožili z vsemi modernimi obrambnimi sredstvi. V trdnjavi je 40.000 mož.

Dunajsko poročilo o položaju.

Z Dunaja prihaja o položaju na Balkanu sledeče poročilo: Ruski poslanik v Sofiji je predvčerajšnjim svetoval bolgarski vladi, da naj izpolni zahteve Grške in Srbije.

Obe ti državi namreč zahtevata, da se osvojeno ozemlje na podlagi razmerja, kakor so to ozemlje zavezniki do danes zasedli, razdeli, še predno se sklene premirje.

Konferenci, ki se je vršila včeraj v Skoplju med ministrskimi predsedniki Srbije, Grške in Črne gore, bo sledila v prihodnjih dneh druga konferenca, katere se bo udeležili tudi romunski ministrski predsednik.

V nastopu Rusije se je izvršil preobrat. Medtem, ko je Rusija še pred kratkim zahtevala, da se sovažnosti ustavijo in da se sestanejo balkanski ministrski predsedniki v Petrogradu, sedaj take konference ne zahteva več ter ponuja svojo pomoč za ustaveitev sovražnosti. Pri tem jo podpira zlasti Francoska. — Francoska vlada pa ne bo prišla z lastno inicijativo.

Ce bi se sovražnosti še nadaljevale, so v Parizu mnenja, da bo sir Edvard Grey tekem prihodnjega tedna predložil velesilam skupni evropski predlog.

Kakor poročajo iz Bukarešte, nima prodiranje romunske vojske namena, razširiti romunske zahteve, marveč naj le krepko podpira sedanje romunske zahteve. Verjetno je, da udari romunska vojska na Sofijo.

Pozornost vzbujajo izrazi simpatije za Romunsko v Atenah, iz česar se da sklepati, da bosta ti dve državi tudi še nadalje sodelovali. — Vesti o romunsko - grški zvezi pa se dementirajo.

Kar se tiče Turčije, se poroča, da je turška vojna uprava vpoklicala železniške, poštne in brzozavne uradnike v Lile Burgas. V dobro podučeni krogih se zatrjuje, da namerava Turčija prodrati do Odrina. V enem tednu bodo najbrže padle zadnje odločitve.

Silke iz vojne.

Napisal Mile Pavlovič.

XXIV.

Mali osvnetnik.

Bilo je to pred več leti. V arnavtsko in srbsko vas Velika Oča je prispel četniški vojvoda in znani organizator Sava Milošević s svojim prijateljem Kujundžičem in s sedmoricom drugih četnikov.

Sava je bil med Arnavti na dobrem glasu in je užival veliko zaupanje in spoštovanje. Vsi so ga poznali in gostoljubno sprejemali. Begi in gospodarji, prvaki posamnih plemen so bili njegovi prijatelji in znanci. Kamorkoli je prišel, povsodi je bil varen. Govoril je arnavtsko, kakor svoj rodni jezik. Že večkrat je križem prehodil vso severno Albanijo — prišel je tudi v Drenico in na Malo Kosovo; poznal je Peč in Džakovico z okolico, kakor svojo hišo, prehodil je Ljumo, bil je v Debru, mudil se je v Tirani — a nikjer ga ni zbolela glava. Imel je arnavtsko besedilo (zaobljubo) in s to zaobljubo je potoval brez skrbi. Tako je prišel tudi v Veliko Očo. Povabil ga je na razgovor v svojo hišo prijatelj Mehmed beg.

Arnavt ostane zvest svoji besedi, a Mehmed beg jo je prelomil. Postal je izdajalec: naznanil je turški oblasti, kdo se nahaja v njegovi hiši.

Turški vojniki so takoj obkolili Mehmedovo hišo in so se pripravljali, da ujemo četniškega vojvodo živega.

Sava, ki se je zanašal ob svojem prihodu na besedilo, je takoj opazil, kaj se pripravlja. Hitro je imel načrt narajen: zabarikadiral je vrata, zaprl vse vhode v hišo, ustrelil dva Mehmedova sina ter se vzpel v zgornje nadstropje hiše, odkoder je začel z vso silo streljati na vojnake.

Vojaki so morali hišo zažgati, da bi ga izgnali iz nje.

V hiši je bilo s Savo še devet četnikov. Vseh devet je poginilo in Sava ž njimi. Umrli je junaške smrti: poginil je poslednji.

To je bilo pred več leti.

Arnavt je svoje izdajstvo pozabil, toda zapomnili so je srbski četniki. Na svojem uspešnem prodiranju pod poveljstvom Vuka Tankosića so se ustavili v Opetuši, da prenoče.

Drugi dan zjutraj so obkolili Veliko Očo in ujeli živa Mehmeda bega in njegovega brata Husejina, ki sta izdala vojvodo Savo. Našli so oba skrita pri neki Srbkinji, kateri sta zagrozila, da jo ubijeta, ako jih ne skrije.

Mehmeda in Husejina so privedli pred četniškega poveljnika.

Tankosić jih je hladno ogovoril: »Vidita, usojeno je, da se vama z zlim povrne, kar sta storila zlega.«

Brata sta molčala in zrla v tla. »Napočil je čas, da maščujemo smrt naših bratov in da vaju kaznujemo. Beso sta dala, beso sta pogazila. Nista bila moža ...«

Husejin je hotel nekaj pripomniti. Hotel je prositi za milost.

»Ne,« je rekel vojvoda, »milosti za vaju ni! Savina smrt mora biti maščevana. Sam vaju bom kaznoval s svojo roko na istem mestu, kjer sta pogazila zakletev.«

V času, ko je vojvoda govoril obsodbo Mehmedu in Husejnu, je stal ob strani mladenič, domačin, kakih 16 do 17 let. Čeljusti so mu drhte od razburjenja, kar z očmi je požiral Arnavte.

Vojvoda je dal z roko znak in četniki so krenili, vodeč sabo zločinca, k hiši, ki je bila precej daleč izven vasi. Čim so bili iz vasi, se je vojvodi približal oni mladenič in stopil predenj.

»Vojvoda, nekaj ti hočem povedati, nekaj te hočem prositi, zelo prositi.«

Kaj pa hočeš? ga je vprašal vojvoda.

Mladenič je pokazal z roko na Mehmeda.

»Vidiš, ta-le Mehmed mi je ubil očeta in ga oropal, strica mi je ubil, sestro mi je odvedel in jo posilil ... prosim te, daj mi ga, da mu sodim zaradi krvi mojega očeta!«

Vojvoda mu je odrekel prošnjo. Toda mladenič ni hotel odnehati. Spet je stopil pred vojvodo.

»Poslušaj me, vojvoda ... kri me peče, kri mojega očeta in sramota moje sestre. Zaklel sem se in zarotil ... Ne pusti, da bi se izneveril svoje zakletev.«

No, med četniki velja pravilo: kar je enkrat odločeno, se ne sme več spreminjati.

Mladenič je ves otožen stopal za četniki in nekaj premišljal. Naenkrat je dvignil glavo in se ozrl okrog sebe. Prehitel je četnike in skočil pred Mehmeda. Tu se je ustavil. V zraku nad glavo je zablilščil nož. En mah, en močan udarec v sredo na prsi, v srce in curek krvi je brizgnil kvišku. Mehmed, zadet sredi srca, se je mrtev zgrudil na tla.

Mladenič je potegnil nož iz Mehmedovih prsi in stopil pred vojvodo Tankosića.

»Evo, vojvoda, zaklel sem se pri mrtvem svojem očetu, da bom Mehmeda ubil. Nisem mogel drugače ... evo ... ubil sem ga ... sedaj me kaznuj s smrtjo, ubij me.«

Vojvoda Tankosić mu je odpustil in ga vzel sabo v svojo četo.

Poročilo glede ustanovitve mestnega pogrebnega zavoda v Ljubljani.

(Dalje.)

Na čelu podjetja stoji na Dunaju precej samostojen ravnatelj; v Gradcu, odnosno v Mariboru pa ravnatelj, odnosno upravitelj, ki sta podrejena posebnemu upravnemu odboru. Leta odbor sestaja v Gradcu iz 4 občinskih svetovalcev, iz mestnega svetnika-uradnika in iz ravnatelja; v Mariboru pa iz 5 občinskih svetovalcev in iz upravitelja, ki pa tu nima pravice glasovanja.

V kolikor zadeve niso pridržane občinskemu svetu, fungira ta upravni odbor kot nadzorovalna, odnosno odločevalna instanca; na Dunaju pa nadzoruje ves obrat magistratno ravnateljstvo.

Osobje na Dunaju, kjer oskrbuje na dan okoli 50 pogrebov, je seveda ogromno — okoli 400 oseb; v Gradcu, odnosno v Mariboru nastavljen je z ravnateljem vred 12, odnosno 3 uradniškimi moči ter 50, odnosno 11 drugih uslužbencev (kočijažev, profesoristov, slug itd.).

Na Dunaju je osobje nastavljen deloma stalno, deloma provizorno; za prve velja občinska službena pragmatika, za druge veljajo določila trgovskega in obrtnega zakona. V Gradcu, odnosno v Mariboru, sta le ravnatelj, odnosno upravitelj stalno nastavljeni; drugo osobje se smatra kot zasebne nastavitelje občine in podvrženo je trgovskemu, odnosno obrtnemu zakonu.

Glede šolnin obstoja med občini in med farami poseben dogovor.

Koncesije so popolne in zavodi izvršujejo v lastni režiji vsa v stroko spadajoča dela. Za pogrebe obstoja poseben ceremoniel in pa oblastveno odobren cenik.

V Mariboru je povprečno 400 pogrebov na leto; število graških pa ni znano.

Denarni uspehi, ki nas zanimajo pač v prvi vrsti, so popolnoma zadovoljivi. In to tudi na Dunaju, vzlic okolnosti, da tvori tukaj 80% vsega obratnega prometa pogrebi najnižje vrste s ceno 50 do 80 K in da so režijski stroške zelo veliki.

Ze prvo leto 1908 je znašal na Dunaju čisti dobiček, ki se je izročil mestni blagajni, zaokroženo 153.000 kron; leta 1909. 55.000 K; leta 1910. 127.000 K in leta 1911 125.000 K.

V Gradcu je znašal čisti dobiček leta 1910. zaokroženo 34.000 K; leta 1911 68.000 K in leta 1912. 34.000 K ter v Mariboru leta 1911. okroglo 30.000 K in leta 1912. 19.000 K.

Opazoma pozornost vzbujajoče dejstvo, da je čisti dobiček v drugem odnosu (v Gradcu) v tretjem letu obstanka mestnega obrata znatno neugodnejši, kar temelji na izrednih investicijskih stroških in drugih potrebnih napravah. Sklepamo lahko iz tega, da fundus instructus in inventar, katerega so občine prevzele od zasebnih podjetij, faktično ni zadostoval za občinsko obratovanje, na kar bi se moralo ozirati pri sklepanju pogodb.

Glede prvotno investirane osnovne glavnice je omeniti, da je dunajska občina najela posebno posojilo ter odkupila zasebna podjetja za ogromno vsoto. 2.350.000 K; graška za 1.865.000 K in mariborska za 270.000 K. Zadnji dve omenjeni občini odkupnine nista izplačali naenkrat, marveč odplačujeta letne obroke po 10 do 30.000 K ter obrestujeta ostalo vsoto po 4 $\frac{1}{2}$ do 4 $\frac{1}{4}$ %.

Samoobsebi je umevno, da so se vsi tekoči obratni stroški, marveč plačalo se je tudi razne obresti, zalagalo investicije in amortizacijske kvote i. t. d.

Investirana prvotna glavnica se je obrestovala na ta način povprečno:

dunajski občini s	4-89%
graški občini z	2-43%
mariborski občini z	9-07%

Rentabiliteta pogrebnih podjetij je torej brezdvomno dokazana, in

sicer vobče, kakor tudi posebej glede navedenih treh občin.

Postransko moram pri tem še omeniti, da se peča dunajska občina tudi z zavarovalno stroko.

Ustanovila je »Mestno cesarja Franca Jožefa jubilejno zavarovalnico za življenje in za rente«, koji se je priklopil posebni oddelek za zavarovanje pogrebov ter za vzdrževanje nagrobnih spomenikov in grobnic. Ta zavarovalnica razteza svoje delovanje ne samo na Dunaj, marveč sploh na vso Avstrijo in omenjati jo je zaradi tega, ker ima tudi v Ljubljani svoje zastopstvo, in sicer pri pogrebni trvdki Franc Doberlet.

Tudi iz te zavarovalnice dobiva dunajska občina veliko dohodkov. I graška, i mariborska občina imata ž njo posebne zveze in dogovore; mariborska občina je prevzela celo njeno trgovsko zastopstvo za Maribor.

Če je vsakemu teh treh mest novoustanovljeno mestno pogrebno podjetje prineslo dobiček, ni dvomiti, da se bo stvar obnesla tudi v Ljubljani. Priporočam torej na vsak način, da bi mestna občina ustanovila lastni pogrebni zavod ter si pridobila v to potrebno koncesijo.

Oglejmo si v to svrhu ljubljanske razmere, kakršne so sedaj.

V Ljubljani obstajajo nastopna pogrebna podjetja, in sicer:

1. Starodavno in dolgo časa edino podjetje trvdke Franc Doberlet, sedaj obstoječe pod imenom: »Prvi kranjski pogrebni zavod v Ljubljani«. Koncesijo je izdal še mestni magistrat dne 5. junija 1869. I. pod št. 3607. Ker se koncesijski dekret glasi splošno na »Konzession zur Einführung einer Leichen - Aufbahrungs- und Bestattungsanstalt«, je trvdka upravičena, izvrševati vsa v to stroko spadajoča dela.

2. Podjetje trvdke Josip Turk, čigar koncesija z dne 26. julija 1910, št. 22.502, obsega pravice § 1., lit. a in b zgoraj citirane ministrske narredbe.

3. Pogrebno podjetje »Concordia« usmiljenih hčera krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavljanskega v deželni bolnišnici. Koncesija z dne 20. julija 1906, št. 26.043, obsega pravico posredovanja (ne oskrbovanja) pogrebnih predmetov, odnosno del, je tedaj manjša, kakor Turkova in je vrhu tega še omejena na one smrtnne slučaje, ki so se dogodili v deželni bolnišnici ali v hiralnici.

4. Pogrebno podjetje izvoščeka Franca Kušarja, ki je glasom koncesijskega dekreta z dne 19. julija 1906, št. 26.043, omejeno na pravico za posredovanje predmetov, del in oskrbnih služb, ki jih je potrebno za popolno izvedenje prevažanja mrličev. Te koncesije pa navedenec, kolikor je znano, že ne izvršuje od leta 1909. sem, in koncesija je le na papirju.

5. Pogrebna podjetja:

a) »Pogrebna podjetja Marijine bratovščine« in

b) društva »Bratovščine sv. Jožefa«, ki imata oba namen, oskrbovati pogrebe svojih umrlih društvenih članov in njih zakonskih otrok do 15. odnosno 12. leta starosti.

6. Nadalje prireja vsaka mestna župnija pogrebe če se jih tam naroči in izvršuje jih običajno po svojih cerkvenih. Le frančiškanska je oddala protizakonito vse to kleparju in posestniku Ivanu Rojini v Spodnji Šiški št. 59, ki ima pogrebni zavod le za Šiško. Ker imamo 5 župnij — evangeljska (protestantovska) župnija se s prirejanjem pogrebov ne peča — je torej tudi 5 takih cerkvenih podjetij, kojih obseg pa seveda ni velik.

7. Končno je ustanovilo še »Pogrebno in podporno društvo železniških in državnih uslužbencev v Ljubljani« v najnovejšem času svoj pogrebni zavod. Koncesija z dne 17. junija 1913, št. 14.650, obsega iste pravice, katere ima Turkovo podjetje; a omejena je le na društvene člane, umrle na Kranjskem.

Računati nam je torej vobče z 12 pogrebnimi zavodi, izmed katerih pa prideta resno v poštev le zavoda Doberlet in Turk.

(Konec prihodnjic.)

Štajersko.

Novi ravnatelj deželne deške meščanske šole v Celju. Ker ima sedanjí ravnatelj Paul po namigljaju prositi za upokojitve, se bode bojda imenoval za njegovega naslednika kot kandidat nemške stranke v Celju meščanski učitelj Hölzl. Zato je bojda obljubil, da ne bode na zavod več sprejmal slovenskih učencev. S tem bi bili Slovenci v Celju in daljši okolici prikrajšani za edino priložnost izobraževati se na kaki meščanski šoli, četudi je ista nemška. Celjska deška meščanska šola je glasom ustanovne listine namenjena Slovincem in Nemcem; ker imajo Slovenci v celjskem okolišu pretežno večino, je naravno, da je bilo na

omenjenem zavodu vedno več slovenskih ko nemških fantov in je bilo tudi splošno znano, da so bili slovenski fantje boljši učenci. Z nasilno in krivično odstranitvijo dobrega slovenskega materiala bi prišla celjska meščanska šola čisto na psu. Zato zahtevamo, da se imenuje za deško deželno meščansko šolo v Celju tak ravnatelj, ki mu ne bo treba klečepaziti pred magistratnimi heilovci, temveč bo gledal le na šolo in bo pravičen obema narodnostima.

Iz Vranskega. Priprave za pevsko slavnost »Vranske Vile« dne 27. julija so v polnem teku. Pevski zbor, broječ 40 moči, se pridno vadi, vojaška godba iz Celovca je zagotovljena in vse kaže, da bo de za razglubni sestanek prijateljev petja in godbe v štajerski Svici na Vranskem nekako nadomestilo prejšnjih vsakoletnih slavnosti od slov. pevskega društva v Ptuj. Slavnost se vrši pri vsakem vremenu na vrtu in vseh gornjih prostorih gostilne Šentak.

Drobne novice iz vranskega okraja. Vranski Sokol poleti dne 3. avgusta v Ločico k Ceretu. Zlet je združen z javno telovadbo. — Poročilo. Letuški nadučitelj Pavel Flere se poroči v soboto dne 10. julija na Teharjih z učiteljico Nikiko Kosijevno. Pristržno čestitamo! — V Kaplanu je umrl kovaški mojster Blaž Kolenc. Bil je odločen naprednjak. Bodi mu zemljica lahka!

Pozor trgovci, obrtniki, posestniki! Moška podružnica »Branibora« v Celju brezplačno posreduje pri prevzetju, prodaji in nakupu narodno važnih posestev in trgovin, pri otvortivih novih obrti in podjetjih po vsem slovenskem ozemlju. Obračajte se v vseh takih slučajih na naše društvo!

Šoštanj. Tuk. Sokol priredi 27. t. m. popoldne v Družmirju pri Šoštanju javen nastop Sokolov in Sokolic. Ta nastop je namenjen in prvi vrsti prijateljem našega društva, posebno pa sokolskemu naraščanju, ki bo imel priliko videti, kaj vse se lahko doseže z vztrajno in pridno telovadbo! Pričakujemo polnoštevilne udeležbe iz Šoštanja, Družmirja, Velenja in drugod! Po telovadbi prosta zabava pri Gregorevcu.

Veselica in izlet na Mrzlici se vrši nepreklicno v nedeljo, dne 20. t. m. Za dobro vino, kislo vodo in polkalice bo poskrbljeno. Vsakoletna veselica pri Hausenbihlerjevi koči se je splošno priljubila ter je pričakovati velike udeležbe, posebno iz Celja, Žalca, Hrastnika, Trbovelj, Zidanega mosta, Laškega trga, Griž, Št. Pavla in sosednih krajev. Kdor hoče en dan prebiti v zdravem planinskem zraku med prijetno slovensko družbo, pridi v nedeljo na Mrzlico. Odhod iz Celja z avtomobilom 6:30 zjutraj ali vlakom 7:45 zjutraj.

Ciril-Metodov dan v Središču je uspel nad vse povoljno. Toliko čitnega dobička, kakor tokrat, še naša podružnica ni dosegla pri nobeni prreditvi. Da je bil gmoten uspeh tako dovoljen, zahvaliti se je pred vsem vrlim darovalcem dobitkov in denarnih prispevkov, da pa se je prreditvev sploh mogla vršiti, k temu so pripomogli sledeči: g. Franjo Serajnik, kot vodja godbe in petja, izborna središka narodna godba ter pevke in pevci, gđ. Ljuzka Kocmut, kot oskrbiteljica cvetic in razprodaje istih, gospodične Ter. Brautša, Anica Marovt, Olga Serajnik, Alojzija Šalamun, Ema Unger in Lizika Zollenstein kakor tudi g. Jože Ravšl pa kot razprodajalci kart, ozir. cvetic. Vsem navedenim izreka podpisani odbor na tem mestu najpristrčnejšo zahvalo! — Odbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Središču.

Iz Slov. Bistrice. Ciril Metodov kres, ki se je priredil v nedeljo, dne 6. julija, je navdse nepričakovano lepo uspel. Pri svitu ognja je igrala godba iz Ptujске gore pod vodstvom kapelnika g. Poliča, navdušeno je govoril g. dr. R. Ravnik o pomenu te svečanosti in pevski zbor je zapel nekaj lepih slovenskih pesmi, vmes pa so pokali topiči. Navzočega je bilo prav mnogo ljudstva. Po končanem slavlju smo v sprevedu z godbo na čelu korakali skozi mesto v hotel Avstrijo, kjer se je razvila pravcava narodna veselica.

Umrl je v radgonski bolnišnici Lovro Slana, posestnik v Moravcih pri Mali nedelji. Pokojnik je bil vedno med narodnimi buditelji in prvaki domačega kraja. Bil je dalje časa moravski župan in opravljal tudi več drugih častnih služb. N. v. m. p.!

Iz Slovenske Bistrice. Vsled nepričakovanih ovir se ustanovni občni zbor slovenjebistriškega Sokola v nedeljo, 20. t. m. ne more vršiti in se preloži na nedoločen čas. Toliko bratskim društvom v vednost!

Razmere na Pragerskem. Mimo te postaje sem se vozil zadnje nedelje večer. Ker stoji vlak približno eno uro, sem porabil priliko, da ta zna-

meniti kraj nekoliko pogledam. Komaj izstopim iz vlaka, vidim več sto hrvaških delavcev, ki so hoteli vstopiti. Med istimi pa je skakal železniški uradnik in jih suval, kakor kake hlode. Tako sirovo se je obnašal, da me je pograbila jeza in bi mu najraje z lastno roko povrnil, kar si je zaslužil. Čudil sem se samo, da so reveži to sirovino tako mirno prenašali. — Ko pridem v restavracijo, slišim, da se vrši ta dan na Pragerskem turnarska slavnost. Baje je bila udeležba celih 50 oseb. To ravno ni preveč, ampak vseeno je resnica, da so naskočili Nemci Pragersko z vsilo. Naša dolžnost je, da storimo proti nemškemu navalu, kar le moremo. Komaj sedim par minut v takem razmišljanju, ko prihruje v kolodvorsko restavracijo kakih 20 nemških turnarjev. Tako pobalinski obrazi so to, da se človeku začnejo gnusiti. Je pač zaslužena kazen, da je dala narava nemškutarju že v obraz znamenje ničvrednosti in propalosti. Ti pobalini seveda niso prav nič upoštevali, kje se nahajajo in so takoj zatulili svojo »Wacht am Rhein«. Samoobsebi se razume, da restavrateur ni rekel k temu niti besedice. Kaj pa bi hinavski Tröster rekel, če bi se zapelo slovensko? Predno sem odhajal s kolodvora, sem še zvedel, da je tudi sedanji postajenačelnik prepovedal uslužbenecem govoriti slovenski in so mu delavci baje že dali spomenico, da se naj v enem mesecu poboljša, sicer ga bodo pregnali, kakor so njegovega prednika. Slava tako ponosnim delavcem! Pozivamo pa tudi poslance, naj store najenergičneje korake, da se takim lopovstvom na Južni železnici naredi enkrat konec. Ali ni sedanji pragerski postajenačelnik služboval v tej postaji že l. 1908? Če je bil takrat tam, potem sem ga brezdvomno videl dne 20. septembra 1908 hoditi z debelo gorjajo po Celju, ko so se vršili izgređi proti Slovincem. Obraza se spominjam čisto natančno.

Iz Šmarja pri Jelšah. V nedeljo, dne 13. t. m. se je vršil v Gradovi gostilni v Šmarju izredni občni zbor tukajšnje Rokodelske obrtne zadruge. Zborovanje, katerega sta se udeležila tudi predsednik in tajnik Občeslovenskega obrtnega društva v Celju gg. Ivan Rebek in Ivan Bovha, je bilo zelo dobro obiskano. Iz poročila načelstva posnamemo, da šteje ta zadruga 98 članov; v minulemu letu so pristopili trije člani, eden je pa obrt odznanil; 10 učenecv je bilo sprejetih in ravno toliko učenecv je bilo uka oproščenih. — Dohodkov je imela zadruga v tem letu 90 K, izdatkov pa 39 K 13 v, torej je preostanka 50 K 87 v. — Poročilo se je v zelo naznanje in odobrilo. G. Iv. Rebek je na to obširno utemeljeval potrebo tesnejše združitve spodnještajerskega obrtništva v Zvezi spodnještajerskih obrtnih zadrug, ter priporoča, da današnji občni zbor sklene k tej Zvezi pristopiti. G. Iv. Bovha je pozival Zadrugo k intenzivnejšemu delu, katero edino more primesti skupni organizaciji, kakor tudi posameznim obrtnikom velike koristi; poudarja potrebo ustanovitve strokovne kreditne zadruge in sicer, ker bode imelo tako podjetje le tedaj življensko moč, ako se mu da širša podlaga, naj se osnuje skupno s spodnještajerskimi trgovci; priporoča, da občni zbor sklene, naj Rokodelska obrtna zadruga v Šmarju pri Jelšah pristopi k Trgovsko-obrtni zadrugi v Celju vsaj z enim glavnim deležem, ter pristavi: Ako pristopijo spodnještajerske obrtne zadruge k Zvezi, ako si osnujejo tako zvezo tudi trgovske zadruge, bi skupno s Trgovsko-obrtno kreditno zadrugo bio s časom mogoče ustvariti posebno Trgovsko-obrtno zbornico za Spodnje Štajersko, katera bi bila za spodnještajersko trgovstvo in obrtništvo neizmerno važnosti. — Občni zbor je nato sklenil, da pristopi Rokodelska obrtna zadruga v Šmarju pri Jelšah k Zvezi spodnještajerskih obrtnih zadrug in k Trgovsko-obrtni kreditni zadrugi v Celju. G. Mihael Skale, čevljarški mojster in gostilničar v Šmarju se je pritoževal, da ima šmarski okraj posebno veliko število obrtnih škodljivcev, takozvanih »fušarjev«. Rokodelska zadruga jih je enkrat kar 200 skupaj naznanila c. kr. okrajnemu glavarstvu v Celju, katero pa ni niti mezinca zganilo proti njim, nasprotno je bila zadruga pokarana, zakaj tako veliko število obrtnih škodljivcev kar naenkrat ovadi! Po mnenju okrajnega glavarstva bi smela zadruga to le polagoma, to je posamezne slučaje ovaditi. Poudarjal je, da ti obrtni škodljivci ne plačujejo nikakega davka, potem se še pa obrtnikom posmehujejo, češ, mi izvršujemo obrt ravno tako, kot vi, ki davke plačujete! Ti obrtni škodljivci se rekrutirajo na ta način, da grede naši domačini par let v inozemstvo kot

navadni delavci v kako tovarno ali v kako večje obrtno podjetje, potem se vrnejo domov, ter začnejo to, kar so v tujini videli, brez vsakega znanja, na svojo roko kot obrt izvrševati! Taki obrtni škodljivci imajo svoje stroje, s katerimi vandro od hiše do hiše ter opravljajo obrt. Ako se jih zaradi tega pozove na odgovor, izjavljajo, da izvršujejo obrt za lastno potrebo, da ne zahtevajo od sosedu, kateremu opravljaj obrtno delo nikakega plačila, marveč dobe le nagrado v naturalijah, kakor drva, žito, slanino itd. Ako se jih ovadi, so kaznovani navadno z zaporom 12 do 24 ur. To kazen z neko ironijo odslužijo tako, da grede v soboto zvečer v zapor, v ponedeljek pa že svoje kaznivo dejanje zopet nadaljujejo, rekoča da je bolje 24 ur presediti kot kazen ali pa davek plačati! Na ta način izvršujejo ti obrtni škodljivci protipostavno razne obrti, izvežbani obrtniki, ki morajo od svoje obrti davek plačevati, pa skoz prste gledajo, ker zaradi umazane konkurence nimajo dela. Za obrtni stan je tudi zelo škodljivo, da obrtniški novinci začnejo brez potrebnih sredstev in praktične usposobljenosti svojo obrt prekmalu izvrševati, mojstrom pa primanjkuje pomočnikov ter so primorani obrt izvrševati le v toliki meri, kolikor premore njihova lastna delavska moč. Starim, izkušnim mojstrom je torej izvrševanje obrti otežkočeno, ker nimajo delavskih moči, novinci pa ne morejo iste uspešno izvrševati, ker jim manjka za to potrebnih sredstev in praktične izurjenosti. Končno predlaga g. Skale sledečo resolucijo: »Na občnem zboru Rokodelske obrtne zadruge v Šmarju pri Jelšah dne 13. julija 1913 zbrani obrtniki prosijo c. kr. okrajno glavarstvo kot višjo obrtno oblast v Celju, da nemudoma stori potrebne postavne korake zoper svoj čas po tej zadrugi ovadenim obrtnim škodljivcem, ter jim pod občutno kaznivo prepoved nadaljno izvrševanje obrti; obenem izjavijo, da bodo v slučaju, ako bi c. kr. okrajno glavarstvo v Celju do konca tega leta v tem oziru ničesar ne ukrenilo, še pred novim letom 1914 vsi odložili svoje obrtne liste. Resolucija se odpošlje c. kr. okrajnemu glavarstvu in državnemu in dež. poslancu.« Podpredsednik je na to dve in pol ure trajajoče, zelo zanimivo zborovanje, zahvaljujoč se za tako lepo udeležbo, zaključil.

Iz Ormoža. Dr. Delpinov svak Adolf Stammen in Saaleg Alojzij sta dne 15. junija 1913 v Sallegovi gostilni v Ormožu psovala ključavničarja Mirka Potočnika z besedo »Lausbub«. Radi te žalitve je Potočnik vložil tožbo. Stvar je docela enostavna gostilniška rabuka. Dr. Delpin je bil za to, da se malenkosti celo veliko afera. Odklonil je celo ormoško sodnijo in svojim ušesom ne moremo verjeti, če pravi govorica po Ormožu, da je dr. Delpin spravljal ta incident v gostilni Sallegg v zvezo s slavnostjo v Frankovcih. Če je ta govorica resnična, bo težko na celem svetu najti modrijana, ki bi iztaknil kako drugo zvezo med slavnostjo v Frankovcih in med nekvalificiranim obnašanjem Stammena in Sallegga, kakor k večjemu to, da sta ta dva bila v svoji zagrizenosti vsled slavnosti »ogorčena«. Razumemo to odklonitev. Dr. Delpin ve, da je kazenski sodnik v Ormožu sedaj slučajno Slovenec. Hinc illae lacrimae. Ta odklonitev je smešna in kaže, kako daleč sega domišljavost gotovih ormoških krogov. Ako bi bili ti dobro vzgojeni, ne bi prihajalo do takih gostilniških kravalov, ki se ne spodobijo za odrasle ljudi. Otročje pa je, zaradi take malenkosti poklicati na pomoč izjemno sodišče. Če sta se dr. Stammen in Sallegg mirne ljudi žaliti, se naj upata tudi stopiti pred pristojno sodišče. Edino to je možato. Vsako drugo postopanje je bojazljivo. Ako pa hoče dr. Delpin zase in svojo žlahto doseči izjemno sodišče, naj gleda, da pride makari pred urad najvišjega dvornega maršala v Berlin. Dokler pa tega ne doseže, naj skrbi za to, da se njegovi ljudje po gostilnah dostojno obnašajo, potem se ne bo treba bati sodnikov. Prepričani smo, da c. kr. sodišče v Gradcu ne bo Delpinu na ljubo kršilo zakona in ne bo odtegnilo obdolžencev pristojnemu sodišču.

Drobne novice. Od S. v. Marjeta na Dr. p. poročajo: Dne 9. t. m. je učiteljica Pavla Augustinčič po zajutruku med podukom nevarno zbolela. Lomili so jo krči in morali so hitro poklicati zdravnika. Ta je ugotovil zastrupljenje in je dal učiteljici še pravočasno protisredstvo. Preiskava je dognala, da je 9letni dečko Janez Gojčič, ki nosi učiteljski mleko za zajutrek, dal vanje nekaj kapljic takozvanega volčjega mleka. Stori je to iz maščevanja, ker je bil za kazen po pouku zaprt. — Iz Ptuj-

ja poročajo, da so enega izmed pijo-nirjev, ki so zadnjič utonili v Dravi, potegnili iz vode v Št. Vidu pod Ptujem. — Iz Celja. V Svetini je padel kmečki fant Borovšek tako nesrečno s črešnje, da je vsled notranjih poškodb na mestu umrl. — Iz Celja. V Savinji za kolodvorom so našli mrtvega 73letnega delavca Mihaela Ulaga iz Marijagradca. — Iz Gradca. V tork popoldne smo imeli v mestu in okolici silno nevihto s točo. Te je padlo osobito v okolici jako mnogo.

Koroško.

Dalmatinska veleizdaja? Pred celovškimi deželnimi kot za to zadevo delegiranim sodiščem se vrši v ponedeljek, dne 21. t. m. obravnava proti javnemu notarju markiju Bona in dr. Mičiču iz Dubrovnika. Obtožena sta oba, da sta povodom slavja zmag balkanskih zaveznikov ščuvala proti državnim organom.

Realna gimnazija v Celovcu. Od 25 maturantov realne gimnazije je napravilo maturo 21 učenecv, med temi 5 z odliko, 4 so padli.

Poskušeni atentat na brzovlak. Železniški čuvaj Anton Haberl v Podkloštru je našel na progi ne daleč od svoje čuvajnice tik pred prihodom brzovlaka na tiru velik na štiri ogle obrezan kamen v premeru pol metra. Če bi ne bil kamen pravočasno odstranjen, bi bila nesreča neizogibna. Uvedla se je stroga preiskava, ki pa dosedaj še ni imela nobenega uspeha.

Nesreča na vojaški vaji. Pri odhodu na vojaško vajo 9. topničarskega polka v Celovcu proti kranjski meji so se splašali konji voza, na katerem so bila naložena živila in druge potrebščine. Med diram je padel raz voz voznik topničar, vjel se je za oje in se držal kakih 150 m daleč, nato je omahnil na tla in voz ga je vlek precej časa za sabo, nato pa ga je vrglo v neko drevo. Mož je strašno poškodovan, odpeljali so ga v bolnišnico, kjer bo bržkotne številnim ranam podlegel.

Primorsko.

Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov v Trstu si ustanovi podružnico v Gorici. Ustanovni občni zbor se vrši v nedeljo, dne 20. t. m. ob pol 4. popoldne. »Pri zlatem jelu« v Gorici. — Na to zborovanje so vabljene ne le člani društva, temveč tudi narodni zastopniki in drugi prijatelji društva.

Ogenj je izbruhnil snoči v neki šupi na cesti Strasi v Gorici. V šupi je bil tudi en avtomobil. K sreči so ogenj takoj zapazili in ga pravočasno zadušili, kajti če bi se bil razširil na ulico, bi bil postal lahko usoden. Škoda, ki jo je povzročil ogenj v šupi, znaša čez 8000 kron.

Nesreča. V papirnici v Podgori je padel voz materiala na dva delavca. Ko so jih odkopali, so jih našli nezavedna. Eden izmed delavcev si je ranil samo roko, drugi pa je dobil težke notranje poškodbe, katerim bo bržkotne podlegel. Oba so odpeljali v goriško bolnišnico.

Na slov. trgovski šoli v Trstu je bilo minulo leto 79 učenecv in sicer 77 Slovencev, ozir. Slovenk in dva Hrvat. Bilo je 40 Tržčanov, 6 Istrijanov, 18 Goričanov, 13 Kranjcev, en Štajerc in en Korošec. Poučevalo je na šoli 12 učnih moči 17 obveznih predmetov. Šola je zasebna s pravico javnosti. Uspeh je bil sledeč: 7 učenecv I. red z odliko, 38 I. red, 11 ponavljalni izpit, 14 drugi red in 7 tretji red, neklasificirana sta ostala dva privatista.

Kolesarska dirka. Kakor se nam poroča, priredi znano kolesarsko društvo »Balkan« v Trstu, veliko mednarodno kolesarsko dirko. Proga je določena Trst-Postojna in obratno z 115 km. Ker so darila kaj bogata, ni dvoma, da se bode udeležilo te dirke mnogo kolesarjev dirkačev. Dirka se bode ob vsakem vremenu. Prijave in vloge je poslati na omenjeno društvo.

Posilil in venerično okužil je neki neznanec v Trstu 6letno hčerko policijskega agenta Dardija. Dekle, ki je vsled zanikrnosti matere prepuščena sami sebi, je obiskalo neko bližnje gostilno. Tam je prosilo. Neki neznanec jo je zvalil v podstrešje in jo posilil. Delke so oddali v bolnišnico.

Aretiran trgovec z dekleti. V Trstu so aretirali vsled brzojavnega obvestila budimpeštanske policije nekega Hermana Schreinerja v spremstvu neke Wunderlichove. Schreiner se je seznanil z Wunderlichovo v nekem kopaljšču. Izdal se je za bogatega trgovca in je v kratkem dekletu zasnuvil. Pregovoril je nevesto, da je odpotovala z njim v Budimpešto. Mož je hotel tu dekleta

prodati v kaki javni hiši, ker pa to ni šlo, je sklenil, da pelje svojo krasotico na Turško. Imel je pri sebi potni list, vidiran od turškega konzulata. V Trstu je izdal svojo nevesto za sestro. Preiskava je dognala, da je dozdnevni Schreiner neki Abraham Schufer iz Kapošvarja, ki je bil že delj časa na sumu, da trži z dekleti. Schifferja so aretirali, njegovo spremljevalko, ki je srečno utekla pogubi, pa so izročila njeni materi, ki se je pripeljala, brzojavno obveščena, včeraj v Trst.

Na begu neznanco kam je prišel v Trst neki Cifer, ki je odpeljal 19letno hčerko tovarnarja za svilo Wunderlich pl. Helenenfelda. Cifer je dekletu hipnotiziral in dekletu mu sledi pod hipnotičnim vplivom. Sledili so jih na Dunaj, v Budimpešto in končno v Trst, kjer so sled izgubili. Kam in zakaj je Cifer dekletu odpeljal, še ni znano.

Albanska komisija. Iz Pulja poročajo: Polkovnik generalnega štaba Göttlicher, ki je pridelen poveljništvu vojnega pristanišča v Pulju, je bil designiran za člana mednarodne komisije za določitev albanskih mej, za slučaj, če se ta komisija snide. Prej so govorili, da bo Göttlicher organiziral albansko vojaštvo.

Izredno velika kazen. Iz Reke poročajo. Tvrška Brister, ki je zgradila v prosti luki veliko železniško skladišče, je bila obsojena na 27.000 kron carine in 54.000 kron globe, ker je vtihotapila potrebno stavbno železje iz inozemstva.

Abiturijentom!

Sedaj, ko ste zapustili gimnazije in realke in se več ali manj odločili, kako hočete uravnati svoje bodočnost, vas vabimo v svojo krog. Vabimo vas vse, ki nočete biti samo suhoparni kruhoborci, ampak hočete delati tud za narod, iz katerega ste izšli. »Iz naroda za narod« je naše geslo: vzgajati akademika tako, da bo po končanih študijah v domovini mož na svojem mestu, je namen naših društev. Ali smo doslej izpolnjevali nalogo, ki smo si jo stavili? Ozrite se po domovini, tovariši, in prepričajte se, da se je ogromna večina naših kulturnih delavcev izobrazila v naših društvih. Kakšno pa je bilo notranje življenje naših društev o tem se lahko prepričate iz naše »Omladine«. S ponosom lahko rečemo: če nismo delali veliko, pa smo delali med vsemi slov. akademimi društvi največ.

Eno vprašanje vam je na jeziku, je na kratko se ga tu dotaknemo: jugoslovansko vprašanje. Očitno se nam je, da smo separatisti, da smo utopisti. V resnici pa nismo separatisti, pa tudi utopisti nočemo biti ne na eno, ne na drugo stran. **Jamstvo hočemo ne samo v cilju, ampak tudi na poti do cilja** in pa pozitivnega dela. Tovariši, malo nas je mladih moči, zato glejmo, da nam te ne postanejo brezpomembne pri delu za uredničenje našega ideala!

Izmed strok priporočamo realne vede: tehniko, gozdartvo, rudarstvo, poljedelstvo, morda medicino. Glede visokošolskih mest vam na ključemo: **V Prago!** (Več o tem glej »Omladina« št. 1. do 4., st. 45.) Kdor želi natančnejših podatkov, naj se obrne na naše tovariše: **Za Dunaj:** filozofija: Jože Rus fil. Ribnica; za pravo: Fr. Goričan, iur., Vojnik pri Celju; medicina: Karel Luschützky, med., Ljubljana; Elizabetna cesta 5; za abit. tečaj: M. Bezla, iur., Štepanja vas pri Ljubljani; za tehniko: Fr. Burnik, Idrija. Le-ti informirajo tudi o ostalih strokah.

Za Prago: Filozofija: Josip Vuga, fil., Maribor, »Narodni dom«; pravo: Peklé Darin, iur., Vič pri Ljubljani; medicina: Fr. Marinič, med., Dobna pri Ptuj; tehnika: Vinko Zorman, tehnik, Ljubljana; abit. tečaj: Riko Debelak, Ljubljana, »Prosveta«.

Za Gradec: filozofija: fil. Maks Kovačič, Sv. Trojica v Slovenskih goricah; pravo: iur. Filip Omladič, Braslovče v Savinjski dolini; medicina: med. Milko Gnezda, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4; tehnika: teh. Fr. Miklič, Trebnje na Dolenjskem.

A odločite se, tovariši abiturienti, za to ali ono mesto, ne pozabite naših društev! Toplo pozdravljen vsakdo, ki hoče hoditi z nami skupno pot!

Iz naroda za narod!

Organizacija narodno-radikalnega dijaštva.

Za »Slovenijo«:

Med. Ivan Orazem, t. č. predsednik. Iur. Alojzij Zbaničnik, t. č. tajnik.

Za »Adrijo«:

Med. Fran Marinič, t. č. predsednik. Med. Janko Rak, t. č. tajnik.

Za »Tabor«:

Iur. Filip Omladič, t. č. predsednik. Iur. Franjo Juhart, t. č. tajnik.

Dnevi e vesti.

+ Kdo je sedaj na površju? Znano je, da je bil dosedaj absoluten gospodar v klerikalni stranki dr. Šusteršič, kateremu si je moral ponižno pokoriti tudi sam škof Anton Bonaventura. Škof je bil odvisen od Šusteršičeve milosti v prvi tisti pač zategadelj, ker mu je le-ta pri vladi izposloval ogromno posojilo, ki terega bi sicer ne dobil, ako bi Šusteršič ne bil za ta denar prodal vladi kak narodni postulat slovenski. No, sedaj, odkar je jela Šusteršičeva zvezda nevarno temneti, kar zlasti izpričujejo zaupnice dr. Šusteršiču, za katere se klerikalci v potu svojega obraza pehajo, se je položaj znatno izpremenil. Iz zanesljivega klerikalnega vira namreč vemo, da je sedaj škof Anton Bonaventura na površju in zdi se, da bo škof tisti, ki bo imel odločilo, kdo bo v bodoče voditelj klerikalne stranke. Ali bo še nadalje Šusteršič? Če bi bilo po svobodni volji škofa samega, čisto gotovo. Anton Bonaventura se je Šusteršičeve komande že tako zelo privadil, da niti ne čuti več Šusteršičevega biča, marveč si ga naravnost želi tudi v bodoče. Toda so momenti, v katerih ne odločuje lastna volja, in tako se lahko zgodi, da bo tudi bivši ponižni sluga primoran zadržati zanko nad glavo svojega prejšnjega gospodarja.

+ Ali je res, klerikalna gospoda? Poroča se nam, da so v deželni odboru sklenili, deželni dvorec ob času katoliškega shoda slovesno okrasiti z zastavami. Vsakdo bi pač mislil, da se samo ob sebi razume, da bo deželni odbor dal razobesiti zastave v deželni barvah, to je belo-modro-rdeče. Toda, kakor smo izvedeli, se to ne bo zgodilo. Deželni odbor je namreč odredil, da se bodo v dneh 23. do 27. avgusta razobesile na deželni dvorec deželne belo-modro-rdeče zastave, marveč žolto-modro-rdeče zastave nekdanjih kranjskih deželni stanov. To pa baje z ozirom na Poljake, ker bi bila nevarnost, da bi na katoliški shod došli Poljaki zamenjali kranjsko deželno in slovensko narodno belo-modro-rdečo zastavo z — rusko, kar bi utegnilo poljske goste razburiti. Naj bo že razlog za zapostavljanje deželne zastave ta ali oni, vsekakor je nečuten škandal, ako hoče deželna avtonomna oblast sama zatajiti deželno zastavo!

+ Dobre posledice klerikalnih napadov. Vsakomur je pač še v živem spominu članek „Cirilmetodarija“, v katerem je pred leti na tako nesramen način napadel „Slovenec“ Družbo sv. Cirila in Metoda. Vihar ogorčenja je takrat završel v slovenski poštenosti in ves narod, ki je dobre volje, je takrat tekmoval, da izkaže svoje simpatije, svojo ljubezen in naklonjenost napadeni družbi z obilnimi darovi. Pod vtiskom in vplivom onega nesramnega „Slovenčevega“ članka je dobila Družba sv. Cirila in Metoda celo vrsto bogatih dedščin — Kotnikovo, Vilharjevo, Fabjančičevo. In tiste dni je tudi prišel v družbino pisarno star gospod, ki je položil na mizo obligacijo za 200 K, češ da je to darilo odgovor „Neimenovanca iz selške doline“ na podel napad „Slovenca“ na Družbo sv. Cirila in Metoda v članku „Cirilmetodarija“. In ta stari gospod je bil pokojni višji štabni zdravnik dr. Košmelj! Čisto gotovo je tudi, da ga je oni napad tudi napotil, da je sedaj volil naši šolski družbi 8000 K. Klerikalci so torej kakor Bileam izšli, da bi proklinjali, pa nehote morajo blagoslovljati, zato se ni čuditi, da je „Slov.“ osramočen do kosti, opustil javne napade na Ciril-Metodovo družbo.

+ Narodna pravičnost socialnih demokratov. Eden izmed najzagriženjših sovražnikov Slovanov je dunajski magistrat, torej magistrat državne rezidence, ki bi brez Slovanov ne mogla živeti niti eno uro. To sicer ne more iznenaditi nikogar, ki pozna gospodarje Dunaja, krščanske socialiste, ki so zmožni vsake podlosti in vsakega nasilja. Tudi nemški radikali in drugi prijatelji krščanskih socialistov ne morejo nikogar iznenaditi, če kar najsurovejše nastopajo proti slovenskim narodom in slovenskemu življenju na Dunaju. Toda še bolj zanimivo v tem oziru pa je postopanje dunajske — socialne demokracije. Dunajski občinski svet je pred par dnevi soglasno, torej tudi z glasovi socialno - demokratičnih občinskih svetnikov dovolil v proslavo sedemdesetletnice Roseggerjeve nadaljnih 10.000 kron za Roseggerjev fond, t. j. za germanizacijo slovenskih, torej tudi slovenskih otrok. Kdor ve, da ima šulferajn z ozirom na to, ker je za nemške šole v Avstriji predobro preskrbljeno, edinole ta namen, da pomemlje našo dečo, ta bo znal cenito to glasovanje dunajskih socialnodemokratičnih občinskih svetnikov. Stališče »jugoslovanske« socialne demokracije napram naši šolski družbi sv. Cirila in Metoda je dovolj

znano. Znano pa je tudi, kako so socialnodemokratični občinski svetniki tržaški, izvoljeni tudi s slovenskimi socialnodemokratičnimi glasovi, glasovali proti podpori družbi sv. Cirila in Metoda. Zdaj pa vprašamo naše »jugoslovanske« socialne demokrate: **Alli je pravično, ali odgovarja težnjam slovenskega delavstva, da socialnodemokratična stranka odreka pravico podpore slovenski šolski družbi, ki naj vzdržuje šole edinole slovenski deči, dočim ista socialnodemokratična stranka glasuje za podporo nemškemu šulferajnu, ki ima edinole ta namen, da germanizira slovensko dečo?**

+ Dva napačna duhovnika. Iz novomeške okolice se nam poroča: Tu se širi govorica, da lazita po šmihelsko-stopiški občini dva kot duhovnika oblečena možakarja, ki pobirata podpise za dr. Šusteršičevo zaupnico, na drugem papirju pa podpise, da bi šmihelski župnik bil izvoljen predsednikom posredovalnega urada namesto župana Zurca. Ljudje jih imajo splošno za prava duhovnika. Neki mož pa, ki je zdaj v Hrušici prodal svojo posestvo, ju je zalotil v neki gostilni ob državni cesti blizu meje med brusniško in šmihelsko faro, ja v enem teh »duhovnikov« spoznal moža, o katerem dobro ve, da ni bil nikdar duhovnik. Dotični navidez duhovnik da je sorodnik tistega Pečnika, ki je svojčas v Kopru kot posojilniški tajnik napravil veliko poverenje. Ko sta dozvedna duhovnika videla, da sta razkrinkana, sta jo hitro pobrala iz gostilne. Dobro bi bilo, če bi orožništvo poizvedelo, kaj je na tej govorici resnice.

+ Od vojne mornarice. Korvetni kapitan Ant. Dolenc je poklican k c. in kr. pomorskemu poveljstvu v Trstu kot predstojnik tehničnega oddelka.

— Jernej Tomšič. Pri dopisu, priobčenem pod tem naslovom v »Slov. Narodu«, me je zatekel neljub lapsus penna: zamenjal sem namreč v naglici Jurja Šubica z njegovim bratom Ivanom. Ivan ni bil nikoli vojak in je istodobno, ko je Juri v Trstu nosil »sukno belo«, študiral na beneški slikarski akademiji. Pomotoma sem ga »asentiral« le jaz, ne pa avstrijska oblast. Juri je bil tudi za časa okupacije v Bosni pri »Janezih«; tam se je rodila »Raja«, slike, ki jih je priobčeval prof. Stritar v »Dunajskem Zvonu«.

— Pozdravljamo vse napredne jugoslovanske učiteljske abiturijente in abiturijente, ki so prispeli danes popoldne na IV. sestanek avstr. jugosl. napr. učiteljskih abiturijentov in abiturijentk. Opozorjamo vse napredno občinstvo na to zborovanje, ki se vrši jutri dopoldne ob pol 9. v veliki dvorani Narodnega doma in upamo, da se ga isto udeležijo v čim večjem številu in pokaže s tem, da se zanima za boj in razvoj naprednega učiteljstva. **Že danes opozarjamo tudi na koncert in veselico ob 8. zvečer v veliki dvorani Narodnega doma.** Vstopnina 1 K za osebo.

— Nov slog nastaja. Sicer polagoma, ampak reči moramo, da je popolnoma naš. Brez vseh tujih primeš, iz domačega materiala, se morda približuje kubističnim oblikam, pa tudi okrogle ploskve prihajajo do veljave. Tako smo tudi mi popolnoma neodvisni od vseh futurističnih mojstrov prispelavi svoj del k razvoju novih idej. Kdor hoče občudovati to novo arhitekturo, pohiti v nedeljo v Ribnico.

— Nedeljski posebni vlak na Gorenjsko. Ta vlak vozi vsako nedeljo (ne oziroma na vreme) in odhaja iz Ljubljane južni kolodvor 1:20 popoldne ter dosepe v Lesce ob 3. popoldne in v Jesenice 3:22 popoldne. Ravno ta vlak se vrača zvečer ob 1/4 na 8. iz Jesenice in je ob pol 8. v Lescah, ob 8:11 v Kranju in točno ob 9. v Ljubljani, Južni kolodvor. Znižane vozne cene vlaka veljajo le ako se vzame listek za tja in nazaj skupaj, sicer se plačajo navadne cene poštne vlaka. Vozne cene III. razreda so (skupno za tja in nazaj) Ljubljana-Kranj 1 K 40, Ljubljana-Lesce 2 K 60 vin., Ljubljana-Jesenice 3 K.

— Razredna loterija. Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani je bila določena kot poslovno mesto c. kr. avstr. državne razredne loterije ter sprejema predznanbe na srečke, ki se bodo razpošiljale avgusta meseca t. l. Z ozirom na to, da je zanimanje za te srečke jako veliko, se opozarjajo zainteresenti, da se kmalu prigrilajo.

Požar na Malem L'pog'avu. Iz Šmarja nam poročajo. Dne 16. t. m. okrog pol dveh pop. je udarila strela v kolec Jan. Bozja vulgo Jesih na Malem Lipog'avu št. 4. Domačini niso mogli pogasiti ognja, ampak so brnili samo bližnje objekte. Nato je prihitela požarna bramba iz Šmarja in je pogasila ogenj. Prizadeti ima okrog 2000 K škode, zavarovan je bil pa samo za 300 K.

† Železniški mojster v. p. g. Kozina. Izmed vsakokratnih opazovalcev zgradbenih del nove proge okoli novomeškega kolodvora je zginila markantna postava navadno z dolgo pipo v ustih: železniški mojster v. p. g. A. Kozina, oče enega najboljših telovadcev novomeškega „Sokola“. V soboto ga je zadela kap, kateri je kmalu sledila smrt. Pokojnik je bil star 80 let. Pogreb se je vršil ob častni udeležbi v terek ob 6. pop. Lahka mu zemlja!

Žrtev razširjenja novomeškega kolodvora je postal tudi lepo zarasli gozdni park desno nad kolodvorsko cesto. Ta teden so ga pričeli z vsro resnobo uničevati. Sekira poje smrtno pesem posebno lepo vzraslim borovcem, macesnom, hrastom, pa tudi mlajšim gozdnim nasadom ni prizanesla. Že ta teden bo najlepši del tega parka zginil. Z njim vred pa bo zginil tudi del hriba, ki ga že pridno razkopujejo in raztrlejujejo ter prevažajo čez cesto navzdoli po stmini proti Krki za veliki železniški nasip.

Nesreča ali zločin. V bolnico usmiljenih bratov v Kandiji so pripeljali iz Prelog železniškega delavca, ki je bil ustreljen skozi pljuča. Ker vsled zelo nevarne rane ustreljeni še ne more biti zaslišan, se še ne ve, jeli je bil iz zločina namena ustreljen, ali se je pri poškodbi zgodila samo nesreča.

iz Mokronoga nam pišejo: Slučajno sem prišel 6. t. m. v Št. Janž. Kake pol ure pred prijazo vaso sem zagledal od daleč rdeče srajce. Ko pridem nekoliko bližje, sem spoznal, da so srake v pavovem perju — čuki. Bilo pa jih je celih pet, med katerimi sta bila dva trobentača, da sta ostalim trem kratek čas delala. Bili so to „čili“ orli iz Trzišča, ki so tako „čvrsto“ korakaši, da so zamudili celo mašo, kajti prišli so v Št. Janž še le ob četrtna 1 uro. Kakor je bilo razvidno iz lepaka, je bil napovedan mladeniški tabor, obenem pa otvoritev nekakega klerikalnega oz. društvenega doma. Po slovesni, dopoldanski službi božji je bil oddih vsled preoblega „truda“ in „napora“, da so dobile mišice potrebne moči za delo, ki je čakalo vse v popoldanskih urah. Ob dveh popoldne so bile litanije v cerkvi. Kar naenkrat pretrese zrak „mogočen“ glas godbe. Prikorakala je slavna orlovska godba iz Radeč, broječa 12 možakarjev, ki so igrali, kakor da bi se vrag jokal za svojo taščo. Pred godbo je korakal „oberčuk“ v črni suknji, in da se ni prehladil, s kolirjem okoli vrata. Za tem pa je šlo 16 četrstopov, ki so predstavljali nekako celo armado dolenskih čukov. Za temi so marširale „marinarice“. Bilo jih približno toliko, da je prišla na vsakega čuka ena. Ta „veličastni sprevod“ je trikrat okrožil cerkev. Tik pred cerkvijo, na takozvanem slavnostnem prostoru se je sprevod ustavlil. Postavljena sta bila dva odra, eden za godbo in pevce, drugi za govornike, med katerimi so se predvsem blesteli obrazi župnika Bajca, dr. Lampeta in dr. Pegana. Zastojni smo iskali telovadno orodje. Tabor je otvoril župnik Bajc s tem, da je pozdravil vse svoje sosedo, ki so se drenjali okoli njega, nato pa je oddal predsedstvo nekemu čuku, ki je jeclajoče navduševal svoje „gospode brate“ za borbo. Nato pa je pričela govoriti neka komaj 40letna marinarica. Po prisrčnem pozdravu svojih „duševnih“ bratov je pozivala na neizprosno boj proti „ničvrednim liberalcem“. Pravila je tudi, da so g. župnik rekli, da liberalci niso vredni, da hlače nosijo in da bi bilo najboljšje, če bi se oblekli liberalci v „vatanrke“. Tedaj pa se dvignil veliki gromovnik dr. Lampe, da poroča o „uspešnem“ delovanju klerikalne večine dež. odbora. Baval se je tudi z ljudskošolskimi zadevami. Ubogi otroci kmetskih starišev, morajo, namesto, da bi doma delali, hoditi v šolo. Kmet ima po dr. Lampetovem mnenju za to otroke, da mu delajo. Priučiti se morajo vseh kmetskih del, čitanje in pisanje je le postranska stvar. Bilo je to tako grob pesek, da so mnogi poslušalci zmajevali z glavami, mnogo pa se jih je ogorčeno odstranilo. Ko je dr. Lampe končal, so se oglasili pevci, ki so menda izganjali miši in podgane iz bližnjih hiš. Ko je bilo to srečno končano, je začel dr. Pegan vezati otroke. Toda to ni bil več pesek, temveč že debelo kamenje v oči prebivalcev. Hujskal je direktno na poboje. Pravil je o nekem fantu, ki so drugi prej večkrat dražili. In tako je pri taki priliki vrgel med hujškače hleb trdega kruha ter enega tako nesrečno zadel, da je ta umrl. Ko je prišel pred sodišče, se je zagovarjal prav katoliško, češ da se ne čuti krivega, saj stoji v sv. pismu: ako te napade sovražnik s kamenjem, daj mu kruha! Komentarja ni treba. Ako bi kak naprednjak na javnem prostoru govoril kaj takega, bi ga brezdvomno prav kmalu imelo državno pravdnništvo na svoji operacijski mizi. Dr. Pegan je pa dalj nego eno uro hujskal. Nasledel je govoril še neki kmetski fant v uniformi, ki je tudi prav po peganško pozival v boj — na nož. Ljudje so začeli odhajati ter smajevati z gla-

vami. Prostor pred cerkvijo se je začel prazniti, in kmalu so ostali klerikalni voditelji le z maloštevilnimi svojimi prišasti in kimovci. Tak je bil torej v resnici oni mladeniški tabor, o katerem so klerikalni listi tako slavo peli. Eno pa je gotovo, da bodo taki shodi en del našega kmetskega ljudstva, ki je vdan alkoholu, popolnoma podivjali — drugi treznejši in razumnejši del pa bo obrnil klerikalcem hrbet, ker bo moral videti posledice te politike.

Avtomobilna proga Postojna-Gorica. Ob tej progi ni niti enega Nemca in prejkotne se bo po tej progi vozilo kaj malo Nemcev, a vendar si je podjetje preskrbelo slovenskoslovenske vozne listke. Poleg tega pa so še na vseh listkih spačena slovenska krajevna imena: mesto Razdrto je tiskano Razderto, mesto Hruševje — Hrušovje, mesto Hraše — Hraše itd. Menimo, da imamo pravico zahtevati, da podjetje, ki je navazano na Slovence, spoštuje slovenski jezik tako, kakor je treba.

Kinematograf »Ideal«. Danes se predvaja zadnji krasna kolorirana drama „Neuresničene sanje“. Jutri specialni večer z Nordiskdramo „Uspavanka stare matere“. — V soboto senzacijska drama „Bele lilije“ protikomad k „Zenska brez srca“.

Francoski dezertar v Ljubljani. Ključavničar Rudolf Ilg, rojen 8. sept. 1888 v Sommerau na Badenskem je vstopil pred dvema in pol letom k francoskim prostovoljcem in bil poslan iz Belforta v Maroko k tujski legiji, kjer bi imel služiti 5 let, kar mu pa nikakor ni dišalo in je toliko časa iskal prilike, da je pred kratkim pobegnil. To je pa šlo težko. Ko je bil namreč poslan na patroljo, se ni k svojem t. j. 2 polku več vrnil, marveč se 25 dni skrival oborožen s puško, sabljo v vojaški obleki, seveda vrhu tega je imel s seboj pa tudi 125 ostrih nabojev. Ko je prišel do pristanišča Oran, se je prikradel mimo trdnjaviških utrd do pristaniškega nasipa, ob katerem je v okrilju noči splaval do neke nemške ladje, ki ga je vzela brezplačno s seboj, a je moral zato opravljati razna ključavničarska dela. Dezertacija je bila pa riskantna stvar in mora biti tam zelo slabo, da si je toliko upal. Ko bi bil uhičen, bi dobil v najboljšem slučaju 15 let ječe, običajno pa zažvižga dezertarju krogla skozi prsa. Prostovoljci v francoskih legijah silno trpe. Hrana slaba — riž in krompir jim pride največkrat na vrsto, kadar je pa kaj mesnine, je pa skoraj neužitna — vedni boji, kampiranje na prostem, vročina neznošna — češče do 62 stopinj — plača pa okoli 10 vin. v našem denarju na dan. Disciplina je izredno stroga, za najmanjši nedostatek je 15 dni kazen, v ponovnem slučaju pa kar 60 dni. Zaporji so brez postelj in odej, ležati se mora na cementnem nazidku. Doživel je, da je vsak mož pri taki neznošni vročini dobil za 2 in pol dne po četrtr litra vode in so jih takrat nekaj postrelili, precej pa jih je onemoglo. Za prevažanje provijanta rabijo mule in velblode. Castniki so neizrečno strogi. A tudi bodočnosti nima legijski vojak posebne. Služiti mora celih 15 let in potem dobi letne pokojnine 750 frankov. In kdo jih naj pa v teh razmerah dosluži. 15 let prenašati štrapanj, 15 let ležati na prostem ter trpeti lakoto in hudo žejo, za to je malokateri. Vsega je nam primanjkovalo, pravi Ilg, le žensk ne in zato sem sklenil na vsak način rešiti se nadčloveških muk, če se mi dezertacija posreči, dobro, če ne, pa naj umrjem zadet od kroglice. In posrečila se mu je. Včeraj je prišel po odgonu iz Trsta v Ljubljano in tako se bode nadaljevala njegova povrnitev do doma. Odgonski zaporji sicer niso prijetni, a prvi, da se mu tako dobro že 2 in pol leta ni godilo. Mladenič je zelo simpatičen in inteligenten. Oblečen je še vedno v francoski legijski obleki. Težke, podkovane čevlje, rdeče, dolge precej široke hlače, vijolično moder suknič z rdečimi našivi, pod vratom polkovna št. 2, ter rdečo francosko kapo obrobjeno z vijolično modrim trakom — pa je pristen Francoz v nemški koži.

Vzoren brzovlak na c. kr. državnih železnic. Piše se nam: Ko sem se včeraj popoldne peljal iz Beljaka v Ljubljano z novim brzovlakom, je hudo lilo in smo morali pasažirji v vozu III. razreda tudi občutiti dobroto boga Pluvija. Nenadoma so začele postajati klopi mokre in začeli smo se umikati zdaj sem, zdaj tja, a zaman. Končno smo pa opazili s stropa kapljati. Analogno bi morali imeti v II. in I. razredu še več mokrote, a če so bili tudi tam tako srečni, mi ni znano. Vzorna novost. No pa saj je za slov. dežele vsaka kareta dobra. Pristaviti imam pa še, da sem na beljaškem kolodvoru moral znati nemško, ako sem se hotel odpeljati domov. Vzor čez vzor.

Karambol. Včeraj popoldne je Pred škofijo trčil voz električne cest-

ne železnice ob s premogm težko naložen tovorni voz s tako močjo, da so vsled sunka na desni strani električnega voza vse šipe popokale, kar je povzročilo silen ropot. Dogodek je privabil vse polno radovednega občinstva in umevno je, da so se pasažirji zelo prestrašili. Ljudje trdijo, da krivda zadene voznika električnega motorja, ker voza ni pravčasno ustavil. Res pa je tudi, da vozniki češče električnim vozovom radi nagajajo, kar pa še ne opravičuje voznika motorja, da bi vozil dalje in tako svoj voz in pasažirje izpostavil nevarnosti, pač pa se mora pravčasno ustaviti, nagajivca naj se pa naznani, ki gotovo ne uide eksemplarični kazni.

Oni gospodje, ki so se v nedeljo zjutraj odpeljali iz Zvezde na državni kolodvor h kamniškemu vlaku in niso plačali vožnje, se prosijo, naj to pošljejo izvoščku Matiji Dežmanu, Krakovski nasip 24.

Ne hodite na počitnice, predno ne zavarujete svojega stanovanja zoper tatvinno pri banki »Slaviji« v Ljubljani.

Društvena naznanila.

Za IV. zlet sokolske župe Ljubljana I., ki bo prihodnje nedeljo 20. t. m. v Ribnici je povsod splošno zanimanje. Cela dolina bo praznično oblečena in se veseli velikega sokolskega dneva. Bratje v Ribnici, zvesti narodopisni preteklosti svoje doline, spoštujejo svojo tipično obrt „sühe robe“ postavljajo velik slavolok v dekoracijah same in čiste domače suhe robe. Telovadišče bo pripravljeno za 100 telovadcev. Po dosedanjih prijavah sodeč bo to največji telovadni nastop v tej dolini. Veseliti nas mora, da bomo v svoji sredi pozdravili tudi brate iz Kočevja, ki so pričeli, dasi preganjani od kočevskih šovinistov, v zadnjih mesecih redno telovaditi. — Pater Janez v Ribnici uganja velike burke: bojevito je potegnil krvavi meč jezuitskih milosti, prekel je vse, ki se pokažejo pri sokolski slavnosti, češ kar Sokol, to antikrist itd. Toda dovtipni Ribničani se mu smeje. K bojevitosti spada tudi razum: Janez naj gre študirat pariško Sorbonno, kakor je to napravil Lojola! — Sokolstvo ima povsod dosti nasprotnikov, zato naj bo poset tem impozantnejši. Odhod iz južnega kolodvora okrog 7. ure (natančno jutri), povratek iz Ribnice ob 9 1/2. Vožnja bo za polovico znižana. Po vseh gostilnah je cena za obed določena na 80 v.

Šentjakovski semenj. Kakor običajno vsako leto priredi tudi letos Gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj ob priliki žegnanja v šentjakovski fari t. j. 27. julija v prid svoji javni ljudski knjižnici veliko vrtno veselico pod naslovom „Šentjakovski semenj“. Ta prireditve bo na prostranem vrtu g. Mohorča na Nadvojvode Friderika (Gruberjevi) cesti, od koder je eden najlepših in romantičnejših razgledov v šentjakobskem okraju na desno in levo Gruberjevega nabrežja. Ker se nova podgrajska restavracija otvori s to veselico, vlada povsod opravičeno veliko zanimanje zanjo in je pričakovati največje udeležbe. Na vrtu in notranjih prostorih je prostora za tisoč oseb.

Gorenjski Sokol razvije 3. avgusta ponosno svoje peruti in prihiti v prijazo Radovljico. Kakor mogočen orkan bo plahutal in odnesel vse prijatelje sokolstva v navdušenju s seboj. Na severu pa bo stražil velikani Stol in poslušal vzklike krepkih prsih navdušenih Sokolov. Kakor se zdrzne oko kondorja, ki priplava v svoje gnezdo, tako se bo divil gost, ki prihiti v krog priprostih, a trezno mislečih mož. Radovljica nam obljublja, da nas sprejme tretjega avgusta kot prijatelja, ki gori za isto idejo sokolsko.

Narodna društva v Mokronogu prirede, dne 3. avgusta t. l. na prostem veliko ljudsko veselico z raznovrstnim vspremodom, na kar se opozarjajo sosednja društva.

Društvo za varstvo otrok v Idriji je priredilo, kakor že poročano na dan sv. Petra in Pavla t. l. veliko javno tombolo. To prireditve je društvo pripravilo, ker si prizadeva doseči, da bi v njegovem okrožju sploh ne bilo nikakih izprijenih otrok, v kateri namen se poslužuje raznih vzgojevalnih sredstev. Ker pa tirja to velikih gmotnih žrtev, katerih naše revno prebivalstvo ne zmoro, smo v nadi pridobitve bogatega vira priredili tombolo. Ta je uspega v vsakem oziru prav sijajno. Zanimanje med prebivalstvom vseh stanov in vseh političnih struj je bilo tako živahno, da nam je že dopoldne pred prireditvijo zmanjkalo igralnih tablic. 8000 smo jih imeli in za par tisoč bi jih še bilo šlo. Ne more se ravno trditi, da bi le lepi dobitki mikali, ampak uverjeni smo, da se je ljudstvo žrtvovalo, ker spozna potrebo našega društva. Točno ob določeni uri se je zbralo pred cerkvijo okrog 4000 ljudi. Prišli so od blizu in daleč in celo vrli Logačani so nas posetili.

Le-te je dovedel v Idrjijo velik dobrotnik našega društva g. Ivan Siherl iz Logatca s svojim avtomobilom, gosp. Siherl nam je sam odkupil 100 tablic in večje številke nazaj daroval, ko nam jih je primanjkovalo. Temu vrlému dobrotniku, kakor vsem drugim, ki so na kakšen koli način pripomogli do lepega uspeha, bodi v imenu bedne in zapuščene mladine izrečena tisočera zahvala. Prav posebno pa izreka društvo zahvalo c. kr. rudniški direkciji, ki je brezplačno postavila oder, „Delavskemu bralnemu društvu“ za prepustitev potrebnih rekvizit in „Godbenemu društvu“ za prireditev koncerta po toamboi in podaritev vstopnine našemu društvu. Gmoten uspeh je bil sijajen; zakaj društveni blagajni je prireditev donesla 1165 K čistega dobička. Marsikateri revni bomo zopet lahko utrlji solzo bede in marsikateriga zanemarnjenega otroka bomo skušali privedi na pot boljšanja.

Šolska poročila.

VI. izvestje mestnega dekl'škega liceja v Ljubljani in z njim združenih oddelkov. Šol. leto 1912/13. Uvodoma sta spisa „Kranjska s posebnim ozir na francosko medvladje in zopetno združenje s habsburško monarhijo“, ob priliki stoletnice spisala Frida Klečeva; in pa „Varuj se cvetlice!“ spisal J. Macher. Na liceju je poučevalo 26 učnih moči. Koncem leta je bilo 321 rednih in 14 izrednih gojenk. Po materinščini je bilo 324 Slovencev, 5 Hrvatov in 6 Čehinj. Odlično sposobnih jih je bilo 90, sposobnih 211, vobče sposobnih 8, nesposobnih 5, ponavljajna izkušnja se je dovolila 7. V trgovskem tečaju je poučevalo 5 učnih moči, učenka pa 43. Na ljudski šoli „Mladika“ je poučevalo 7 učnih moči. Učenka pa je bilo 186. Razen 1 so bile vse Slovenke. Izvestje priobčuje tudi nastop učenka „Mladike“ pri slavnosti dvestoletnega jubileja pragmatične sankcije, ki ga je sestavila Marija Grošljeva. Pridejana pa je tudi slika tega nastopa.

Letno poročilo petrazredne dekl'ške ljudske šole v Kranju za šol. leto 1912/13. Uvodoma je govor o „Pragmatični sankciji“, ki ga je govorila ob priliki dvestoletnice pragmatične sankcije M. Rooss. Na šoli je bilo 8 učnih moči. Koncem leta je bilo 219 učenk, in sicer 209 Slovencev, 5 Nemk in 5 Hrvatov. Za višji razred je sposobnih 160, za višji oddelek 21, za višji razred ali oddelek je nesposobnih 34, neizprašane so ostale 4.

Matura na novomeški gimnaziji. Ustneni zrelostni izpit na novomeški državni gimnaziji se je pod predsedstvom bivšega ravnatelja, vladnega svetnika dr. Detela pričel v ponedeljek 14. julija in zaključil v torek, 15. julija. Izmed 17 dijakov so se maturi podvrgli 15, ker sta dva dobila red za ponavljajno izkušnjo. Kolikor doslej znano, sta dva maturanta napravila izpit z odliko in sicer Cirman in Springer. Padel je Kljun iz Ribnice, (bo čez 6 mesecev še enkrat maturiral). Drugi so izpit prestali večinoma s soglasno dobrim uspehom. Maturirali so: Cirman, Human, Gorenc, Hostnik, Jerin, Kumbic, Kljun, Komljanec, Mrgole, Pakiz, Schneider, Smola, Springer, Skofic, Zupančič. Matura je bila končana 15. julija ob 6. uri popoldne in sicer so zadnje maturirali: Springer (z odliko) Skofic in Zupančič (oba soglasno z dobrim uspehom.) Po isti klasifikaciji so izpit napravili: Gorenc, Hostnik, Jerin, Kumbic, Komljanec, Mrgole, Schneider in Smola. Isti red samo z večino glasov sta dobila: Amon in Pakiz.

Na c. kr. višji državni realki v Idrjiji s pripravljanim razredom je v šolskem letu 1912/13 poučevalo poleg ravnatelja še 13 učnih moči za obvezne predmete in pomožni učitelj za petje. Koncem šolskega leta je bilo 151 rednih učencev in 7 privatistov. Po rojstnem kraju jih je bilo iz Idrjije in okolice 88, Kranjskega 42, Primorskega 19. Po materinščini so bili razun dveh Čehov in enega Nemca vsi drugi učenci Slovenci. Učni uspeh je bil povojen. Odlično sposobnih je bilo 5, sposobnih z dobrim uspehom 111, vobče sposobnih 14, nesposobnih 16, neizprašani je bil eden, ponavljajni izpit jih ima 10 in dodatni izpit en učenec. Zrelostne izkušnje so se vršile od 12. do 15. julija t. l. Predsedoval je c. kr. dvorni svetnik Franc Hubad. K izkušnjam se je priglasilo 23 kandidatov; 20 kandidatov je dobilo izpričevalo zrelosti, med temi 3 z odliko, 7 soglasno, 10 pa z večino glasov; 2 sta bila reprobirana za eno leto, eden je pred ustitimi izkušnjami odstopil. Izpričevalo zrelosti so dobili: Čretnik Viktor iz Ljubljane, Eržen Josip, Kenda Ivan iz Idrjije, Klavara Vladimir z Malega Lošinja, Likar Franc z Vojskega, Lindtner Mirko iz Rašice, Marc Josip iz Planine, Ostan Franc iz Bovca, Peruzzi Ivan, Peteln Anton iz Ljubljane, Pivk Leopold iz Idrjije, Plevnik Ivan iz Pišec, Sedej Franc iz Idrjije, Skušek Franc iz Ribnice, Starec

Vladimir iz Lokev (z odliko), Sinkovec Ferdinand iz Idrjije, Sotola Jaroslav iz Idrjije (z odliko), Uršič Julij iz Ilirske Bistrice (z odliko), Vončina Anton iz Idrjije. Ravnateljstvo je izdalo šolskih izvestje, v katerem sta poleg šolskih vesti sestavka Spominski list 1813—1913 napisal ravnatelj dr. Beuk in Pragmatična sankcija od prof. dr. Matija Potočnika. Iz izvestja tudi posnemamo, da je jako marljivo in uspešno delovalo podporno društvo za dijake na realki v Idrjiji. Poleg izposojenih knjig je društvo večim dijakom nabavilo obleko in obutev. Zdravstvo na zavodu je bilo povsem ugodno, pridno se je gojilo telovadbo in razne športe. Pouk v novem šolskem letu se prične v soboto dne 20. septembra, v prvi razred pa se bo vpisavalo 15. septembra.

Književnost.

— „O slovenskem učnem jeziku na srednjih šolah, namenjenih Slovincem.“ V Ljubljani 1913. Založilo „Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani.“ Brošurica obsega dve poglavji: „I. Slovenski učni jezik na srednjih šolah kot predmet obravnave delnega zborna“ (Zgodovinski pregled) in „Slovenski profesorji o slovenskem učnem jeziku na naših srednjih šolah“. Kdor se hoče poučiti o križevem potu naše borbe za slovenski pouk na naših šolah, bo z zanimanjem čital to knjižico, ki se dobiva v vseh knjigarnah.

— „Slovenski Trgovski Vestnik“ ima v svoji 7. številki sledečo vsebino: 1. J. Skalar: Trgovska visoka šola v Avstriji. 2. Dr. K. Hinterlechner: Praktična geologija. 3. Jubilejska slavnostna seja in občni zbor „Deželne zveze obrtnih zadrug na Kranjskem“. 4. Fr. Zelenik: Odlomki iz trgovske korespondence. 5. Val. Žun: Nekatera poglavja iz finančne vede. 7. Društvene vesti. 8. Trgovsko bolnišnico in podporno društvo v Ljubljani.

Izpred sodišča.

Izpred okrožnega sodišča v Novem mestu.

Predrzen vlom se je izvršil v gostilni Andreja Petschauerja v Stari Žagi pri Crmošnjicah. Tat se je vtihotal skozi gostilniško okno, ki ga je razbil, stopil k mizi, kjer se je nahajal predat z denarjem. Z ostro pripravo je vlomil v mizo, vzel iz nje predal z denarjem ter ga odnesel na cesto. Tu je iz predala pobral denar, predal pustil na cesti in zbežal. Najpreje je padel sum na nekega Pucelja, glede katerega pa se je kmalu dognalo, da se je ob istem času nahajal v deželni prisilni delavnici. Uspešnejši pa je bil drugi sum na Janeza Pahingerja iz Nove gore, ki je služil za hlapca v bližini Petschauerjeve gostilne. Ko so ga aretirali, je že na orožniški postaji priznal, da je on pravi tiček in da je Petschauerju ukradel 106 K. Ta vlom mu je pri novomeškem okrožnem sodišču donesel 4 mesece težke in primerno poostrene ječe.

Nevarna semanjka tatica pod ključem. V družbo sejmskih tatov spada tudi že 60 let stara, zaradi tativne že večkrat kaznovana tatica Marija Kebelj, znana pod imenom Jernačkova iz Spod. Karteljevega, občina Mirna peč. Ta stara tatica Jernačkova je bila posebno med novomeškimi trgovci že tako dobro znana, da so ji že povsod prepovedali dostop v trgovino, ker so jo že povsod poznali, da ne more iz trgovine oditi, ne da bi kaj neplačanega vzela seboj. Najraje je hodila na semanje dni v mesto, ker tu ni bilo toliko časa paziti na vsak obraz. Tudi na sejnico, dne 5. maja je Jernačkova prišla v trgovino bratov Koba v Novem mestu. Istočasno je bila v trgovini tudi Elizabeta Kunčič iz Bršljina. Ko je ta šla iz trgovine, je šla tudi Jernačkova z njo. Med potjo je Jernačkova Kunčičevi iz žepa izmaknila denarnico z 29 K 62 v vsebini. To tatvino pa je Kunčič šele pozneje opazila, in ker se je spomnila, da je šla stara Jernačkova z njo, jo je kot osumljenko ovadila orožništvu. Orožniki pa so že zvedeli, da se je stara Jernačkova isti dan tudi ne živinskem sejmišču potikala okrog sejmarjev. Pritisnila se je k Francetu Potočarju iz Potočarske vasi, ki je prodajal svoje vole in je ravno odpiral svoj denarnico v kateri je imel 140 K gotovine. Komaj je Potočar denarnico vtaknil v žep, jo je Jernačkova že imela v svojih krempljih. V tistem hipu pa se je tudi okradeni Potočar obrnil in zapazil Jernačevko. Ko Potočar seže v žep, opazi, da je denarnica zginila iz njega. Takoj je osumil staro Jernačevko in jo ovadil orožnikom. Listnico so otroci drugi dan našli za pokopališčem; bila je prazna. Jernačevko so kmalu nato aretirali ter jo izročili okrožnemu sodišču, kjer so jo obsodili na 18 mesecev težke ječe, poostrene vsak mesec s trdim ležiščem in postom.

Razžaljeni kôpniški stotnik. Znani kôpniški stotnik W. Voigt je tožil v Luksemburgu neki list zaradi razžaljenja časti, ker ga je ta list imenoval „Flickschuster“. Sodišče je tožbo zavrnilo in obsodilo „stotnika“ na plačilo stroškov.

Obsojen komorni pevec Burrian. Komorni pevec Burrian je bil obsojen včeraj pred sodiščem v Draždanih zaradi zakonolomstva na en mesec zapora. V tem slučaju je šlo za neko ljubavno razmerje Burrianova z ženo nekega draždanskega trgovca, katero je imel Burrian, ko je bil še v Loschwitzu, pri sebi kot gospodinjino in katero je vzel pozneje tudi s sabo v Ameriko, kjer je žena nenadoma umrla. Užaljen soprog se ni zadovoljil samo z ločitvijo od svoje soproge, marveč je preganjal zapeljivca zaradi zakonolomstva, vsled česar je moral Burrian odpovedati svoj angažma v Draždanih. Burrian se obravnave s privoljenjem sodišča osebno ni udeležil, obsodba je mila, ker je bil zakon takrat, ko je ženo Burrian spoznal, že porušen.

Razne stvari.

* Delavska nesreča. Iz Aubina na Francoskem poročajo: V tukajšnjem premogokopu so se vneli ter eksplodirali podzemski plini. 15 do 20 rudarjev je bilo ubitih.

* Železniška nesreča. Včeraj ponoči je blizu Smečne zadel vsebni vlak, ki vozi iz Prage, ob tovorni vlak. Deset pasažirjev je bilo lahko in sedem železničarjev težko, osem pa lahko poškodovanih.

* Mlada ljubezen. Iz Rima poročajo: V Catroreale na Siciliji je gimnazist Junge, rojen Nemeč, napadel neko učenko odotnega dekl'škega liceja, ki ni marala uslišati njegovih ljubavnih prošnji, ter jo ustrelil. Na to je samega sebe ustrelil.

* Govoreča ura. Iz Berlina poročajo: V nekem tukajšnjem hotelu so pred par dnevi kazali uro, ki govori. Ta ura ima gramofon in oglašuje čas s človeškim glasom. V Berlinu se je sestavila družba, ki bo skušala izrabiti to iznajdbo.

* Aviatška nesreča. Iz Pariza poročajo: Mladi aviatik Bertin je napravil predvčerajšnjim polet. Vzel je s seboj svojega očeta kot pasažirja. Ko se je Bertin hotel spustiti na tla, je padel aparat na tla ter se vžgal. Očeta in sina so izvlekli izpod razbitega aparata popolnoma sežgana.

* Jezero izginilo. Iz Rimo poročajo: Blizu zdravilišča Finggi v rimski provinci se je dogodil pred par dnevi izvanreden geološki fenomen. Krasno Kampersko jezero je kar čez noč izginilo. Na mestu, kjer se je prej nahajalo jezero, se dvigajo pari in slišati je podzemsko grmenje.

* Železniške nesreče. Iz Los Angelesa poročajo: Dva vlaka električne cestne železnice sta trčila skupaj. Dvanajst oseb je bilo ubitih, 50 pa težko ranjenih. — Iz Petrograda poročajo: Blizu postaje Vremenaja je vihar prevrnil osebni vlak, pri čemer je bilo več oseb ubitih in usmrčenih. Posameznosti še niso znane.

* Hazardne igralnice v Solnogradu. Korespondenca „Austria“ poroča iz Solnograda: Snoči se je vršilo zborovanje, na katerem so dali člani občinskega zastopa pojasnila o narčtu glede ustanovitve igralnice v Solnogradu. Govori se namreč, da namerava neka družba z imenovano solnograško akcijsko družbo za pospeševanje tujskega prometa v našem vzetu solnograško mestno gledališče proti najemini 45.000 K za dobo 50 let, da napravi tam, kakor tudi na gradu Mirabell prostore za hazardne igralnice. Solnograško prebivalstva protestira proti temu.

* Trinajstletni zločinec. Pri Ivnicah se je minoli mesec dogodil skoraj neverjeten slučaj. Posestnica Dobnigg je delala s svojim trinajstletnim sinom na polju. Proti pol dnevu je šla mati domov ter naročila sinu, naj napravi na polju še neko delo. Sin pa je šel takoj za materjo, pri hiši srečal petletno sestrico, jo zapeljal v bližnji gozd ter jo tamkaj kratkomalo zaklal. Prezrel ji je vrat, a ker ni bila takoj mrtva, ji je zadal še več vbodljajev v prsi. Šele drugi dan so našli ljudje truplo uboge žrtve v gozdu ter izročili nečloveškega mladega morilca sodišču.

* Senzacionalna aretacija v Inomostu. Državno pravdištvo v Inomostu je odredilo aretacijo gozdarskega računskega svetnika in vodjo gozdarskega urada v Inomostu Morica pl. Kuhna. Aretacija se je tudi izvršila. Pl. Kuhn je kot bivši poslovodja nemške alpske ljudske banke izvršil v teku več let svojega poslovanja več goljufij in poneverb, ki so povzročile likvidacijo banke, ki se je sklenila pred nekaj dnevi na občnem zboru. Poneverjene vsote znašajo skupno čez pol milijona kron. Primanjkljaj so pokrili člani načelstva in nadzorstva, tako, da

vlagatelji do sedaj ne trpe še nobene škode.

* Neurje. Iz Jekaterinoslava poročajo, da je v južni Rusiji ciklon razdril več vasi. Več sto oseb je bilo teško poškodovanih. Dvajset jih je baže že umrlo. Več železniških vlakov je skočilo s tira. Reki Dnjester in Prut sta poplavlili cele pokrajine; mnogo mest in vasi je bilo uničenih. Voda še vedno narašča.

* Vseučiliška stolica za bosansko pravo. Z Dunaja poročajo: Na tukajšnjem vseučilišču bodo že začetkoma prihodnjega šol. leta ustanovili stolico za bosansko pravo, ki jo bo poučeval tajni svetnik Shek. Govori se tudi, da namerava Bilinski že v prihodnjem proračunu postaviti postavko, ki bo vsebovala več štipendij za Bosance, ki se namerava izobraziti za vseučiliške profesorje.

* Fingirana tatvina denarnega pisma. Iz Budimpešte poročajo: Na Dunaju stacionirani nadporočnik Rudolf Seidl je naznanil policiji, da mu je njegov svak inženir Anton Kerner poslal po naročilu njegove tašče denarno pismo, v katerem je bilo za 111.600 kron bankovcev in vrednostnih papirjev. Ko je pismo, ki je bilo popolnoma pravilno zapečatenost, došlo na Dunaj, so bili v njem le koščki papirja. Kerner je dal najprvo protokolirati, da je denarno pismo vpricho dveh uradnikov na pošti zapečatali. Naposled pa je vendnr priznal, da je dal papir v kuvertu, denar pa je zaigral deloma na borzi, deloma s hazardom.

* Povodnji na Ogrskem. Iz Gyula Fehervarja poročajo: Predvčerajšnjim ponoči je reka Maros zopet narastla ter povzročila katastrofalno škodo. Voda je tako hitro narastla, da se je skušalo prebivalstvo na čolnih rešiti. Ljudje so morali zapustiti vse svoje imetje. Mnogo hiš se je podrla. Pionirji in drugi vojaki delajo in rešujejo noč in dan. Pri Barczan Zalva se je oblak utrgal ter izpodkopal skalovje, ki je popolnoma zasulo dohod do vasi, tako da niso mogli priti v vas. Tudi Črna Körös je izstopila iz bregove. Vodovje je deloma poplavlilo domene nadvojvoda Jožefa v Kysenyöju. Žetev je izgubljena. Kraj Tözmista je pod vodo. Promet po cestah je mogoč le na čolnih.

* Kanonik — tat. Rimski policiji se je pred par dnevi posrečilo, pojasniti velikansko tatvino. Mladi, elegantni duhovnik don Crescini je kot kanonik cerkve S. Maria v Trastevere ukradel pred dvema letoma slavno sliko madone, ki jo je naslikal don Giovanni Bellinio in ki se je nahajala v zakristiji. Kanonik je takrat zažgal zakristijo, tako da se je mislilo, da je slika zgorela. Kanonik pa je s pomočjo dveh posredovalcev prodal sliko v Firence. Kanonik pa je tatvino izvršil v sporazumu z nekaterimi drugimi duhovniki, med katerimi je tudi monsignor Passerini, ki so upali dobiti veliko provizijo. Slučajno pa je policija zasledila sliko pri nekem stariarju. Tatinskega kanonika so seveda zaprli.

* Kako je nastal tobak. Turška legenda pripoveduje o tem: Mohamed je nekega dne pozimi našel gada, popolnoma premrazenega. Iz usmiljenja ga je vzel ter vtaknil v rokav, kjer ga je toplota svetega telesa kmalu zopet oživila. Komaj pa se je čutil grad zopet zdravega, je pomolil glavo iz rokava ter rekel: »Prorok božji, jaz te bom pičil!« — »Povej mi pameten vzrok, zakaj mi hočeš to storiti, in dam si to dopasti.« — »Po bobljih je boj med semenom mojin in tvojim.« — »Toda jaz sem ti izkazal dobroto.« — »Toda lahko bi mi napravil kaj zlega.« — »Ne bodi nevhvaležen, o gad, napram svojemu dobremu gostitelju.« — »Storim to, kajti prisegel sem to v imenu najvišjega.« — »Torej me piči v imenu božjem.« je rekel prerok, ki vsled svoje pobožnosti ni mogel dopustiti, da bi gad postal krivoprišežnik. Gad ga je pičil v roko. Mohamed je otrešel gada, izsesal strup s krvjo iz rane ter pljunil to na tla. In glej! Takoj je zrastle na tem prostoru rastline, ki v svojih lastnostih spojuje grenkobo gadovega žela s sladkostjo prorokove krvi — tobak.

Telefonska in brzojavna poročila.

Bratomerna vojna na Balkanu.

Novi važni dogodki na Balkanu. — Avdijenca grofa Berchtolda pri cesarju.

Dunaj 17. julija. Cesar je danes dopolne v Ištu sprejel zunanega ministra grofa Berchtolda v tričetrurni avdijenci. Po avdijenci se je iz Išta obvestilo dunajsko zunanje ministrstvo o važnih korakih. Političnih krogov se je polastila velika nervoznost. V nekaterih krogih zatrjujejo, da se snuje na Balkanu nova zveza z Romunsko kot članico, da so nadaljji odnosi med Avstrijo in Ro-

munijo postali zelo ostri in da pripravljajo Avstrija korake proti romunskemu prodiranju na bolgarsko zemljo in proti obnovitvi balkanske zveze. Romuni se med tem bližajo vedno bolj Sofiji in se hočejo očividno polastiti več bolgarskega ozemlja, kakor to oficijozno priznavajo.

Trud za omejitve sovražnosti, diplomacije pri mrzličnem delu.

Pariz, 17. julija. »Figaro« poroča iz Petrograda da je Rusija v Sofiji nasvetovala, da naj Bolgarska nemudoma odpošlje delegate za mirovna pogajanja v Belgrad. Rusija je nasvetovala tudi romunski vladi, naj bo v svojih operacijah zmera in naj se izogiblje nevarnosti novih komplikacij. Opozorila je romunsko vlado, da že njene operacije pri Varni presegajo meje onih operacij, o katerih je Romunska prvotno govorila. Rusija ne vstraja več pri svoji prvotni zahtevi, da naj se vrši konferenca ministrskih predsednikov v Petrogradu, marveč je pripravljena dopustiti tudi

evropsko konferenco v Berlinu.

Avstrijski veleposlanik je na nujne inštrukcije z Dunaja storil pri ruski vladi nujne korake ter pojasnil ruski vladi potrebo, da se sovražnost na Balkanu čim preje ustavi. Avstrijski veleposlanik je po nalogu svoje vlade tudi izrecno pristavil, da Avstrija ne more pripustiti popolnega uničenja Bolgarske.

Tako ruska kakor avstrijska vlada se mrzlično trudita, vplivati na razvoj dogodkov na Balkanu.

Pariz 17. julija. Zunanji ministrski predsednik Pichon je imel noči konferenco z avstrijskim, nemškim, italijanskim, angleškim in ruskim veleposlanikom ter poslanikom v Sofiji, da nasvetuje bolgarski vladi, da se takoj sporazume s Srbijo. Francoska vlada je sklenila

ostro demaršo v Carigradu, v kateri bo zahtevala v imenu Evrope, da Turčija takoj odpokliče ono turško vojaštvo, ki prodira proti Odrinu. Francoska vlada bo storila tudi pri romunski vladi nadaljne korake ter svarila zlasti pred pohodom v Sofijo.

London, 17. julija. Bolgarsko poslanstvo je angleško vlado nujno zaprosilo za intervencijo proti turškemu pohodu proti Odrinu.

Dunaj, 17. julija. Ruski veleposlanik Giers je prekinil svoj dopust ter se vrnil na Dunaj. Tam je imel včeraj daljšo konferenco v zunanem ministrstvu, kjer je izročil tudi rusko noto glede balkanskih dogodkov.

Romuni na Bolgarskem.

Bukarešta, 17. julija. Romunska vlada je odredila vse potrebno, da prepreči spekulacijo z zemljišči v novo zasedenih pokrajinah.

Bukarešta, 17. julija. Uradno se zatrjuje, da je že celi desni breg Donave v romunskih rokah. Med posameznimi častniškimi patroljami in sovražnimi bolgarskimi četami je prišlo do spopadov. Romunska armada je pretrgala zvezo Sofija-Varna.

Sofija, 17. julija. Romunska konjenica je zasedla Črven breg. Promet iz Sofije v Varno je ustavljen. S tem je edina proga, ki je služila bolgarski armadi za aprovizacijo izpodvezana. Romuni so zasedli poštni in brzojavni urad v Varni. Kabel iz Varne v Sebastopol je v romunskih rokah. Bolgarska nima z inozemstvom nobene direktne poštne in brzojavne zveze več, ter more stopiti z inozemstvom v stik le po romunskih ali srbskih žicah. Te razmere delajo v Sofiji silno mučen vtisk, ter je vse tamošnje prebivalstvo popolnoma zbegano.

Pariz, 17. julija. Listi poročajo, da so Romuni zasedli mesto Mezo, ki je oddaljeno 10 ur od Sofije. Meza Vrača je v romunskih rokah.

Bukarešta, 17. julija. Jutranji listi poročajo, da je prišlo na nekaterih točkah do krvavih spopadov med Romuni in Bolgari. Boji so se vršili pri Nikopolisu in pri Ruščuku. V okolici Silistrije so Bolgari podminirali ceste in pota, nekaj min je eksplodiralo, več sto Romunov je bilo ubitih. Pred odločilno bitko pri Kjustendilu.

Belgrad, 17. julija. Iz vojaških krogov javljajo: Pri Kjustendilu se pripravljajo velika vojna odločitev. Srbska in bolgarska armada zbirata v okolici Kjustendila vse svoje čete, in vse kaže na to, da bo prišlo tukaj do velike odločilne bitke. Srbske čete so včeraj v ljutem naskoku zavzele vrhove pri Juti Kamiku, ki tvori važno postojanko, skrajnega bolgarskega desnega krila ter razbile bolgarske voje. Izgube na obeh straneh so izredno velike.

Odločilen upeh Srbov. — Boj pri Kjustendilu.

Belgrad, 17. julija. Včeraj ob 4. popoldne so srbski vojni oddelki na

vročem boju z bajonetnim naskokom vzeli Juti Kamik, pozicijo desnega bolgarskega krila pri Kjustendilu. Bolgari so imeli grozovito velike izgube. Umakniti so se morali v neredu.

Sestanek balkanskih državnikov.

Petrograd, 17. julija. V političnih krogih zatrjujejo, da se bo v najkrajšem času vršila nova konferenca balkanskih državnikov, katere se bo udeležil tudi romunski ministrski predsednik Majorescu. Ta konferenca bo razrešila vsa aktualna balkanska vprašanja in bo skušala poiskati podlago za novo, na širšem temelju sonečo balkansko zvezo.

Vznemirjenje radi Romunske v Srbiji.

Belgrad, 17. julija. V belgradskih političnih krogih vzbujajo postopanje Romunske vedno večje nezaupanje. Zdi se, da se hoče Romunska polastiti velikega dela bolgarskega ozemlja v slučaju, da bi prišlo do krvavega spopada med romunsko in bolgarsko armado.

Na srbskih in grških bojiščih.

Sofija, 17. julija. Srbske čete so prodrele nad 20 km v notranjost Bolgarske ter zasedle mesto Bosilov grad, kakih 30 km severozahodno od Kjustendila. Pri Vlasini so baje vrgli Bolgari Srbe nazaj. Grški poskusi potlačiti levo bolgarsko krilo so se ponesrečili.

Atene, 17. julija. Grki so zasedli mesto Melnik.

Bolgarski ministrski svet. — Bolgarska se podvrže vsem romunskim zahtevam.

Sofija, 17. julija. Včeraj se je vršil izreden ministrski svet, da se posvetuje o predlogu ruske vlade, naj Bolgarska pristane na konferenco vseh balkanskih ministrskih predsednikov v Nišu, kjer se naj vrše direktna pogajanja o premirju in o definitivnem miru. Ruska vlada je obenem sporočila, da odklanja vsako nadaljnje posredovanje. V ministrskem svetu je vladalo silno mučno razpoloženje. Po ministrskem svetu je car Ferdinand poslal romunskemu kralju brzojavko, v kateri ga prosi, naj nemudoma naznani pogoje, pod katerimi bi bila Romunska pripravljena ustaviti nadaljnje sovražnosti, Bolgarska da je pripravljena ugoditi vsem romunskim zahtevam.

Konferenca v Skoplju.

Belgrad, 17. julija. Ministrski predsednik Pašić se je vrnil tekom noči iz Skoplja, kjer se je dosegel med tremi ministrskimi predsedniki popolnen sporazum. Zatrjuje se, da dospe v kratkem neki bolgarski odposlanec v Belgrad.

Belgrad, 17. julija. Konferenca ministrskih predsednikov se je vršila včeraj zjutraj na kolodvoru v Skoplju. Novi bolgarski kabinet.

Berolin, 17. julija. „Vossische Zeitung“ poroča, da bo prevzelo na Bolgarskem vojaško ministristvo z generalom na čelu vlado.

Sofija, 17. julija. Kot najresnejši kandidat za bolgarskega ministrskega predsednika velja Malinov, ki se trudi sestaviti koncentracijski kabinet iz vseh strank.

Sofija, 17. julija. Vodja demokratske stranke dr. Malinov je prevzel sestavo koncentracijskega ministristva, v katerega naj bi vstopile vse parlamentarne stranke.

Sofija, 17. julija. Dr. Malinov je odklonil misijo, sestaviti nov kabinet.

Pogajanja.

Belgrad, 17. julija. Že prihodne dni pričakujejo v Nišu bolgarske delegate za mirovna pogajanja. Neki srbski diplomat je izjavil, da sta Srbija in Grška pripravljene priiti Bolgarski kolikor mogoče nasproti.

Rim, 17. julija. Uradna „Tribuna“ potrjuje, da je Italija v Bukarešti, Sofiji v Belgradu in Atenah intervenirala v tem smislu, da te države čim prej sklenejo za vse stranke časten mir.

Trmoglava Grška.

Pariz, 17. julija. Iz Aten poročajo: Theodoris sporoča, da obstaja italijanski zunanji minister na tem, da se priklonita Argyrocastron in Delvino Albaniji. Atenska vlada je pripravljena nadaljevati skupaj z Romunsko vojno z Bolgarsko, če ne bo prišlo do sporazuma. Grška vlada je, kakor poročajo iz Aten, pripravljena z ozirom na italijanske zahteve pri obmejti lužne Albanije svoje zahteve napram Bolgarski neomejeno vzdržati. Grška bi zapustila obal ob Egejskem morju le pod pogojem, da dobi kompenzacije v Trakiji.

Romunski senat.

Bukarešta, 17. julija. Romunski senat je sprejel zakonsko predlogo, ki pooblašča vlado razglasiti nad južnimi pokrajinami obsešno stanje. Zbornica je dovolila vladi kredit 100 milijonov za mobilizacijo in 9 milijonov za novo oboroženje armade. Poslanci so se odrekli svojim dijetam v korist podpornih skladov za rodbine vpoklicanih rezervistov.

nov za novo oboroženje armade. Poslanci so se odrekli svojim dijetam v korist podpornih skladov za rodbine vpoklicanih rezervistov.

Grozovitosti v Makedoniji.

Atene, 17. julija. Francoska vlada je naročila svojemu atenskemu poslanstvu, da naj nemudoma pošlje posebno komisijo v Makedonijo, da preišče upravičenost bolgarskih in grških pritožb glede masakrov.

Romunska nota.

Bukarešta, 17. julija. V noti, ki jo je poslala romunska vlada velešilam, se poudarja, da se Romunska zadovolji z mejo Tutrakam-Balčik, samo pod pogojem, ako bo ta meja zares strateška črta v pravem pomenu besede.

Bolgarski car našemu cesarju.

Dunaj, 17. julija. Kakor se zatrjuje v diplomatskih krogih, se je obrnil bolgarski car Ferdinand na našega cesarja s prošnjo, da naj posreduje pri Romunski. Baje je grof Berchtold o tej zadevi poročal cesarju.

Bolgarsko sobranje.

Sofija, 17. julija. Bolgarsko sobranje je bilo odgojeno, ker se nahaja bolgarski kabinet in statu demissionis.

Ruska mobilizacija.

Dunaj, 17. julija. Iz Bukarešte poročajo, da je odredila Rusija mobilizacijo ne samo v vojaškem okraju Odesa, marveč tudi v vojaškem okraju Kišinev.

Turško prodiranje.

Sofija, 17. julija. Vsled turškega prodiranja čet proti Lozengradu zapuša krščansko prebivalstvo svoje domove v Trakiji.

Carigrad, 17. julija. Listi poročajo, da so Bolgari izpraznili Odrin in pustili v mestu le nekatere patrulje, da vzdrže red.

Carigrad, 17. julija. Sem so pripeljali prvih 70 (!) bolgarskih vojnihi (!) ujetnikov.

Kolera.

Belgrad, 17. julija. „Tribuna“ poroča iz Skoplja: Slučaji kolere se množe. Celo mesto je strahovito razburjeno. Vročina podpira epidemijo. Kopati se in prati v Vardaru je prepovedano.

Dogodki v Seresu.

Dunaj, 17. julija. Avstro-ogrski generalni konzul Kral je konstatiral, da so oplenili konzulat v Seresu bolgarski četaši in da na teh dogodkih bolgarsko vojaštvo ni udeleženo.

Zopet Abdul Hamid?

Pariz, 17. julija. General Šerif paša priobčuje sledeče razkritje: Sedanjí veliki vezir je baje stopil v zvezo z nekim vplivnim sinom odstavljene sultana Abdul Hamida, da ga prosi, da posreduje med komitejem in Abdul Hamidom, ki naj bi zopet zasedel s komitejevo pomočjo prestol.

Turčija in denar.

Carigrad, 17. julija. Turčija zopet enkrat nima denarja, upa pa, da ji bodo Nemci posodili 20 milijonov mark, sicer ne more Turčija podvzeti večjih vojaških operacij.

Borza in dogodki na Balkanu.

Dunaj, 17. julija. Z ozirom na vznemirjajoče vesti z Balkana je današnja opoldanska borza notirala zelo neugodno. Kulisni kurzi so znatno popustili.

Nove vojaške zahteve.

Budimpešta, 17. jul. V vladnih krogih poudarjajo, da bo vojaška uprava na jesen zahtevala zvišanje rekrutnega kontingenta za 25.000 mož in sicer 15.000 za skupno armado, po 5000 pa za domobranstvo in honved.

Pejačević hrvaški minister.

Budimpešta, 17. julija. Cesar je imenoval grofa Pejačevića za hrvaškega ministra.

Obsojen časninar.

Novi Sad, 17. julija. Urednik „Srbstva“ Milan Popović je bil radi ščuvanja proti madžarski narodnosti obsojen v enomesečno ječo.

Revolucija na Kitajskem.

Peking, 17. jul. Stranka Kiomintang pod vodstvom Tenhunsana v Nankingu je pričela južno od reke Hvaj z novo revolucijo. Revolucionarji so zasedli utrbo Kiangyng. Juanšikaj se pripravlja na boje na severu. Boji pri Kinkangu se nadaljujejo.

Sangaj, 17. jul. Boji med južnokitajskimi in severnokitajskimi četami pri Kiangsiju pomenijo najbrže začetek druge revolucije. Gubernator v Kiangsiju je izdal proklamacijo, v kateri hujska proti Juanšikaju.

Sangaj, 17. jul. Nanking je poln vojaštva. V Sangaju vlada mir. Južnokitajske čete do Sangaja so na Juanšikajevi strani. Pričakovati je hudih bojev.

Homerule.

London, 17. jul. Zbornica lordov je odklonila s 302 proti 64 glasovom zakonsko predlogo o irski samoupravi v drugem branju ter sprejela predlog

da se zakonska predloga predloži volilcem v presojo.

Gospodarstvo.

— **II. tečaj za krojačice in III. tečaj za krojače**, ki jih priredi zavod za pospeševanje obrti sta se pričela v sredo 16. t. m. ob 9. uri dopoldne. Otvoril jih je skupno g. I. Kregar, predsednik zavodovega kuratorija v slovenski trgovski šoli v Ljubljani. Tečaj za krojačice se vrši na I. mestni deški ljudski šoli in ga vodi g. Jernej Ložar. Udeležuje se ga 12 mojstrov in 12 pomočnikov. Tečaj za krojačice se vrši na slovenski trgovski šoli. Podučuje g. Terezija Hubmajerjeva. Udeležuje se ga 8 mojstric in 16 pomočnic. V obeh tečajih se podučuje tudi knjigovodstvo in vodi poduk g. Josip Gogala. Tečaja bodeta trajala približno 4 tedne.

— **Razstava perutnine v Št. Jerneju.** Samostojni perutninarški odsek c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani priredi o priliki razstave prasičev v Št. Jerneju v torek, 16. septembra t. l. razstavo perutnine v zvezi s premovanjem. Namen razstave je, pokazati dosedanjí razvoj dolenskega perutninarstva in spodbuditi naše gospodarstvo k nadaljnjemu napredku v tej važni gospodarski panogi. V razstavo se pripuša vsa domača perutnina, kokoši, race, gosi in purani; od vsake najmanj po 3 živali, 1 samec in 2 samici n. pr. 1 petelin in 2 kokoši itd. Živali se morajo razstaviti v čednih, dosti velikih kurnikih. Kdor želi razstaviti svoje živali, se mora priglasiti do 15. avgusta t. l. pri svojem županstvu ali pa pri kmetijskem društvu v Št. Jerneju in mora povedati, kakšno perutnino in koliko je želi razstaviti. Županstvo po sodnih okrajih Kostanjevica, Krško, Mokronog in Novo mesto so naprosena, da sprejemajo do 15. avgusta priglasila k razstavi in jih potem pošljejo kmetijskemu društvu v Št. Jerneju.

— **Razstava prasičev v Št. Jerneju.** C. kr. kmetijska družba priredi v torek, 16. septembra t. l. v Št. Jerneju razstavo prasičev v zvezi s premovanjem. Namen tej razstavi je, pokazati, kako je dolenska prasičereja v zadnjih letih napredovala in v kateri meri jo bo kazalo nadalje pospeševati. V razstavo se sprejemajo le plemenski prasiči, namreč mrjasci in plemenske svinje, in sicer breje svinje in svinje s praseti. Kdor želi kaj razstaviti in se poganjati za premije, mora svoje živali priglasiti do 15. avgusta t. l. pri svojem županstvu ali pa pri kmetijskem društvu v Št. Jerneju in mora povedati, kakšne živali in koliko številno želi pripeljati v razstavo. Županstva po sodnih okrajih Kostanjevica, Krško, Mokronog in Novo mesto so naprosena, da zbirajo priglasila do 15. avgusta in jih potem nemudoma pošljejo kmetijskemu društvu v Št. Jerneju, ki mora pravočasno preskrbeti za napravo potrebnih ograj na razstavišču in za skupni seznam vseh razstavljalcev.

Umrlí so v Ljubljani:

V deželni bolnici:
Dne 12. julija: Marija Košir, zasebnica, 73 let.
Dne 13. julija: Ana Kovač, mestna uboga, 55 let. — Dr. Franc Košmelj, c. in kr. višji štabni zdravnik v pokouju, 67 let.
Dne 14. julija: Janez Zupan, posestnik, 38 let. — Marija Pezdin, dninarica, 62 let. — Ana Brence, poljska dninarica, 35 let. — Marija Košir, delavka, 18 let.

Ježni odsek tel. društva „Sokol“

Ljubljani

Ima v petek, dne 18. t. m. ob 1/2 9. zvečer sestane pri „Zlatorogu“.

Današnji list obsega 2 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Absolutno najboljša usna voda sveta.

Slovinci in Slovenke!
Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda.

Mnenje gosp. dr. Ugo Zechmeisterja, primarija bosansko-hercegovske deželne bolnišnice v Sarajevu.

Gosp. J. Serravallo Trst.

Sem rabil vaše železno kina vino Serravallo z najboljšim vspehom večkrat tekom dveh desetletij, v moji uradni in privatni praksi, in potrjujem njega izvrstnen učinek; posebno koristi v zvezi s Somatose za slabokrvnost in slabost rekonvalescentov. Posebno pri sifilitičnih bolnikih, že oslabelih, sem s posebnim zdravljenjem zamogel konstatirati najboljši vspeh teh dveh izdelkov.

Sarajevo, 12. junija 1911.
Dr. U. Zechmeister.

Bay - rum s konjličkom

tvrdke Bergmann & Co, Dečin na Labi ostane prej ko slej najboljši vseh vod za glavo, za racionalno negovanje las, zabranjuje vsakršno tvoritev luskin, prezgodnje osivenje in izpadanje las ter jači lasne korenine. Premnogo priznanj. V steklenicah po K 2— in K 4— se dobiva po vseh lekarnah, drogerijah, par fumerijah in brivnicah.

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi danajske borze 17. julija 1913

Metelbeni papirji.	Denarni	Blagovna
4% majeva renta	81-65	81-85
4-2% srebrna renta	84-95	85-15
4% avstr. kronska renta	81-90	82-10
4% ogr.	80-95	81-15
4% kranjsko deželno posojilo	—	94-50
4% k. o. češke dež. banke	85-25	86-25
Sročje.		
Srečke iz l. 1860 1/2	433—	445—
„ „ 1864	640—	650—
„ tiske	283—	293—
„ zemeljske I. izdaje	277—	287—
„ „ II.	247—	257—
„ ogrske hipotečne	230—	240—
„ avstr. kreditne	471—	481—
„ avstr. kreditne	472—	482—
„ ljubljanske	61-50	65-50
„ avstr. rdeč. križa	52-50	56-50
„ ogr.	30-75	34-75
„ bazilika	25-25	29-25
„ turške	228-25	231-25
Denarje.		
Ljubljanske kreditne banke	415—	420—
Avstr. kreditnega zavoda	618—	619—
Dunajske bančne družbe	506-50	507-0
Južne železnice	124-75	125-75
Državne železnice	692-25	693-25
Alpine-Montan	876—	897—
Češke sladkorne družbe	335—	338—
Zivnostenske banke	261-25	262-25
Valute.		
Cekini	11-42	11-47
Marki	118-05	118-35
Franki	95-80	96—
Lire	93-25	93-45
Rublji	253—	253-75

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 17. julija 1913.
Termin.
Pšenica za oktober 1913. za 50 kg 11-35
Pšenica za april 1914 za 50 kg 11-85
Rž za oktober 1913 za 50 kg 8-95
Oves za oktober 1913 za 50 kg 8-25
Koruza za julij 1913 za 50 kg 8-01
Koruza za avgust 1913 za 50 kg 8-09
Koruza za oktober 1913 za 50 kg 7-26

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 736 mm

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
16.	2. pov. 730-4	730-4	21-1	sr. jvzh.	nevihta
	9. zv. 731-8	731-8	15-2	sr. zah.	dež
17.	7. zv. 733-0	733-0	13-0	sl. jug	—

Srednja včerašnja temperatura 17-8°, norm. 19-8°. Padavina v 24 urah 26-0 mm.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena sestra in teta, gospodična 2527

Amalija Berzè

snoči ob 6. uri v starosti 70. let mirno in vdano preminila.

Pogreb bo v petek, dne 18. t. m. ob 3/4 6. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 17. julija 1913.
Žaluoči rodbini
Škerbino in Berzè.
Prvi slovenski pogrebni zavod Josip Turk.

Brez vsakega posebnega obvestila.

Potrím srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena sestra, mati, stara mati, tašča in teta, gospa 2523

Marija Jerala

včeraj zvečer v 64. letu svoje dobe, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne rajne bo jutri, v petek, dne 18. julija ob 4. pop. iz hiše žalosti, Rožna dolina št. 112, na pokopališče k Sv. Križu.

Maše zadušnice se bodo služile v križevniški cerkvi v Ljubljani.

Nepozabno rajnico priporočamo v blag spomin in molitve.

Rožna dolina, 17. julija 1913.
Žaluoči ostali.

Zahvala.

Vsem dobrotnikom in znancem za vse tekom bolezní naše ljubljene soproje, ozir. matere, sestre, svakinje, tete, gospe 2525

Gabrijele Blinc roj. Wressetz

izkazane dobrote in sočustva, kakor tudi za vso izkazano čast na njeni zadnji poti, za krasne darovane vence, šopke ter za vsa izražena nam sožalja najsrčnejša zahvala.

Vinica, dne 15. julija 1913.
Žaluoči ostali.

Dobro uvedeni provizijski 2513

krajevni zastopnik

se išče za že dolgo obstoječo tvrdko na Kranjskem, za Ljubljano in okolico. Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«.

Vsled ugodnega nakupa točim pristno rdečo in črno dalmatinsko krvno in tudi druga

VINA po nižani ceni.

J. BOLE, gostilna in prenočišče „Tabor“ v Ljubljani.

Žagar

Za leseni jarem (Gatter) na parni žagi rabim dobrega žagarja, ki zna žagati na dva lista. Plača od 1000 kosov 3/4 desk 36 kron brez robljenja (žamanja) ali od kub. m. 1 K 20 v. Ponudbe je nasloviti: „I. H. Litija“. 2522

Išče se za takoj proti 12% posojilo 400 K do konca aprila 1914. 2526

Pojasnila daje upravništvo »Sl. Naroda«.

Odda se v najem s 1. januarjem ali takoj staroznana 2524

gostilna

Od kolodvora je oddaljena 4 minute, od farne cerkve 1 minuto. Gostilna obstoji iz 4 sob, kleti, ledenice in lepega senčnatga vrta za goste. Več se izve pri lastniku Emanuel Tomšiču, v Trebnjem na Dolenskem. :

Kdor potuje v Primorje, naj obiše 845

Hotel Bristol, Reka

80 moderno urejenih sob, električna luč, lift, kopeli, kavarna, restavracija z izvrstno kuhinjo. Zmerne cene.

Edini slovenski hotel na Reki

Spoštovanjem Pero Trpinac.

Učenec

ki ima veselje do trgovine, več slovenskega in nemškega jezika, se sprejme takoj v špecerijsko in del. trgovino **M. Seidl nasl.** 2518 Brata Kobe v Novem mestu.

Išče se dober strojevodja

izurjen za žago z dvema turbinama, 2 polnima jarmoma (Vollgatter), 4 cikularnimi, eno cepilno (Spalt) žago in elektriko; znati mora nemško. Služba je v Kočah, Ziljska dolina (Kotschah, Gailtal) na Koroškem. Ponudbe tvrdki **Bratje Tamburlini, Planina pri Rakeku na Kranjskem.**

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“

„...“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi. „...“
 Rezervni fond K 50,401.432-58 — Izplačano odškodnino in kapitalije K 123,257.095-77
 Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
 Vsa poljska dajla: Cigar pisarne so v lastni bančni hiši
 Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

Za večjo špecerijsko trgovino v Ljubljani se išče **trgovski pomočnik**
 Ponudbe pod šifro: „Stalna služba 1913“, poste „restante, Ljubljana.“

Albert Drgano, brivec in posredovalec za starine in posestva v Ljubljani, Franca Jožefa cesta št. 1
Edini pooblaščen posredovalec za starine za vso deželo, preskrbi tudi cele zbirke, obenem pa tudi posreduje pri prodaji posestev.
 2248

Brivski pomočnik klavir
 več in soliden, se sprejme. Nastop 21. t. m. **Štefan Štrmol, Ljubljana, Pod Trančo 1.**
 (železna konstrukcija) se zaradi pomanjkanja prostora **proda prav poceni.**
Krakovska ulica šte. 19.

Svetovno znani! Originalni motorji „Otto“

za bencin, bencol, petrolin, surovo olje, sesalni plin, svetilni plin i. t. d. Motorji za surovo olje „sistem Diesel“. Bencinove lokomobile. Najmodernejša konstrukcija. Največja tvornost! Najvarčnejši obrat! Doslej prodanih čez 115.000 motorjev z 1,175.000 konjsk. silami. Specialni prospekt 541 gratis.

Langen & Wolf, Dunaj X., Laxenburgerstr. 53. sl.
 Zastopstvo Heckl & Pohl, Trst, Via Torre Bianca 10.

NOVI „BERSON“ gumijev podpetnik zatemni vse druge.

Trajnejši od usnja. — Elastično. — Varuje živce in hrbtencični mozeg.
BERSONWERKE, DUNAJ VI.

Narodna tiskarna v Ljubljani.

Se priporoča v izvršitev vseh tiskarskih del, kakor: časopisov, knjig, tiskovin za urade, hranilnice in posojilnice, cenikov, okrožnic, jedilnih listov, mrtvaških listov itd. itd.

Telefon št. 85.

Fr. Kopus

Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej). : Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej). :

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Zaloga spalnih ter jedilnih sob : v različnih najnovjših slogih. :
 Vsakovrstno drugo pohištvo. Priznana solidno blago ter najnižje cene. Zajamčeno trpežni izdelki.

Otomane, divani in žimnice : različne kakovosti. :
Velika izbira 3403
 otroških vozičkov, vsakovrstnih slik, ogledal itd.

2 gospodični
 iz boljših rodbin iščete za prihodnje šolsko leto 2520 **lepo sobo s hrano.**
 Pogoj: prosta poraba glasovirja in po možnosti kopalna soba. — Pismene ponudbe pod „Gospodinski tečaj šte. 2520“ na upravištvo »Slovenskega Narodca.“

Vso noč odprta kavarna
„MERKUR“
 Židovska steza šte. 4
„MERKUR“
 Izlakar Marija Viktor.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las
 deluje najbolje priznana **Tanno-chinin tinktura za lase**
 katera okrepčuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.
 1 steklenica z navodom 1 krono. Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.
 Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medle, ml, medicinal. vln, specialitet, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.
Dež. lekarna Milana Leusteka v Ljubljani Resljeva cesta št. 1.
 polog novozgrajenega Fran Jožefovega jubl. mostu. 17
 V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajin južne železnice, c. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške blagajne v Ljubljani.

Fotografske aparate
 kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebščine ima v zalogi 2387 **fotomanufaktura in drogerija „Adrija“**
 oblatveno koncesionirana prodaja strupov v Ljubljani, Solenburgova ulica 5. Temnica na razpolago. Zunanja naročila z obratno pošto. — Zahtevajte cenike!

Razpis.

Za zgradbo dveh železobetonskih občinskih mostov čez potok Mošenik v Trziču

na skupno K 13.500— proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.
 Pismene, vsa dela zapodajajoče ponudbe z napovedjo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračunana naj se predložijo do 31. julija t. l. ob 11. dop. podpisane mu dež. odboru.
 Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlata je zapečatene z napisom: „Ponudba za prevzete gradbe dveh železobetonskih občinskih mostov čez potok Mošenik v Trziču.“
 Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.
 Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.
 Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.
 Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled pri deželnem stavbnem uradu (Turjaški trg št. 3) v uradnih urah.

ELKA

Modely 1913
 7/20 HP 13/30HP
 16/40HP

Automobily Laurin & Klement

del. dr. 2436
 Tvorница v Mladi Boleslavi.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvlaček iz voznega reda.

Veljavnen od 1. maja 1913.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

6-54 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Trzič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.
7-32 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.
9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) (direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.)
11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Trzič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.
1-20 popoldne. Osební vlak na Skofjo Loko, Kranj, Radovljico, Jesenice. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih).
1-30 popoldne. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.
3-40 popoldne. Osební vlak na Kranj, Trzič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.
6-35 zvečer. Osební vlak na Kranj, Trzič, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.
7-48 zvečer. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.
10-21 po noči. Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.
Príhod.
7-25 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždán, Prage, Linca, (Londona) Vlissingena, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka, Trziča, Kranja.
8-59 zjutraj. Osební vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.
9-52 dopoldne. Osební vlak iz Trbiža, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka.
11-14 dopoldne. Osební vlak iz Gorice, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka Trziča, Kranja.
3-00 popoldne. Osební iz Straže-Toplic, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.
4-33 popoldne. Osební vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Linca, Celovca, Solnograda, Franzensfeste Beljaka, Trziča, Kranja.
5-01 zvečer. Brzovlak iz Jesenic z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždán, Prage, Dunaja, Linca, Celovca, Kölna, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Franzensfeste, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).
8-18 zvečer. Osební vlak iz Trsta, Gorice Trbiža, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca Beljaka, Trziča, Kranja.
9-00 zvečer. Osební vlak iz Jesenic, Radovljice, Kranja, Skofje Loke. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih).
9-18 po noči. Osební vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.
11-31 po noči. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Celovca, Beljaka, Kranja

Postaja: Ljubljana državni kolodvor.
 Odhod na Kamnik: 7-32, 11-30, 3-12, 7-15, (11-02 ob nedeljah in praznikih).
 Príhod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41, 6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Telefon št. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Telefon št. 16. 982

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Išče se spretnega potnika

za trgovino z vinom, žganjem in špiritom, katera trdka hoče razširiti svoj delokrog po Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Od ponudnikov se zahteva majhno kavcijo. — Kdo, pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 2515

Kemična tvornica Traiskirchen pri

Danaju, Lieblein & Co.

Cementna malta, beton, apnena malta napravi neprodorne za vodo samo

STEARIT

(obl. varovano.) 2291

Najidealnejše sredstvo za osušenja vseh vrst zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto.

Zastopstvo in zaloga: F. P. Vidic & Comp., Ljubljana

Priporoča se:

Zahtevajte vzorce!

manufakturna trgovina

Franc Souvan sin, Ljubljana

Mestni trg št. 22. 2357

Priznано dobro blago! — Nizke cene! — Solidna postrežba!

Sprejme se 2499

kurjač — strojevodja,

ki se razume tudi na polno žago.

Vstop koncem meseca. — Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Naprodaj je, 2480

gostilna in mesarija

na Spod. Štajerskem v sredi mesta zraven okr. sodnije, okr. glavarstva in farne cerkve Zaradi smrti se proda za 60.000 K. Izve v uprav. »Slov. Naroda«

Sprejme se prodajalka

zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, večša špecerijske in manufakturne stroke. Plača po dogovoru. 2484

Ponudbe na upravništvo »Sl. Naroda«.

G. Skrbic

Zagreb, Ilica 40.

Tvornica žaluzij rolet, lesenih in železnih vetrnic

Telefon 492.

Ceniki in troškovnik na zahtevo brezplačno.

ozdravi brez vbrizganja pri gospodih in damah vse bolezni spolovil, iztok, kapavico, bolezni v mehurju, kjer drugi pomočki odpovedo.

Hernial-Dragee

Škatlja (100 kom.) K 5.—, 2 škatlji za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Delta' Laboratoire de Produits Chimiques à Paris

Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko:

Lekarna Marlahill, Budapešta, VI. Liszt Ferenc-tér 20

po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Kopalne obleke,
plašče, čevlje,
čepice, klobuke,
brisalke in vse
druge kopalne
potrebščine
priporoča

modna in športna trgovina **P. MAGDIĆ**
Ljubljana ☉ nasproti glavne pošte ☉ Ljubljana

Vozovi brez ventila:

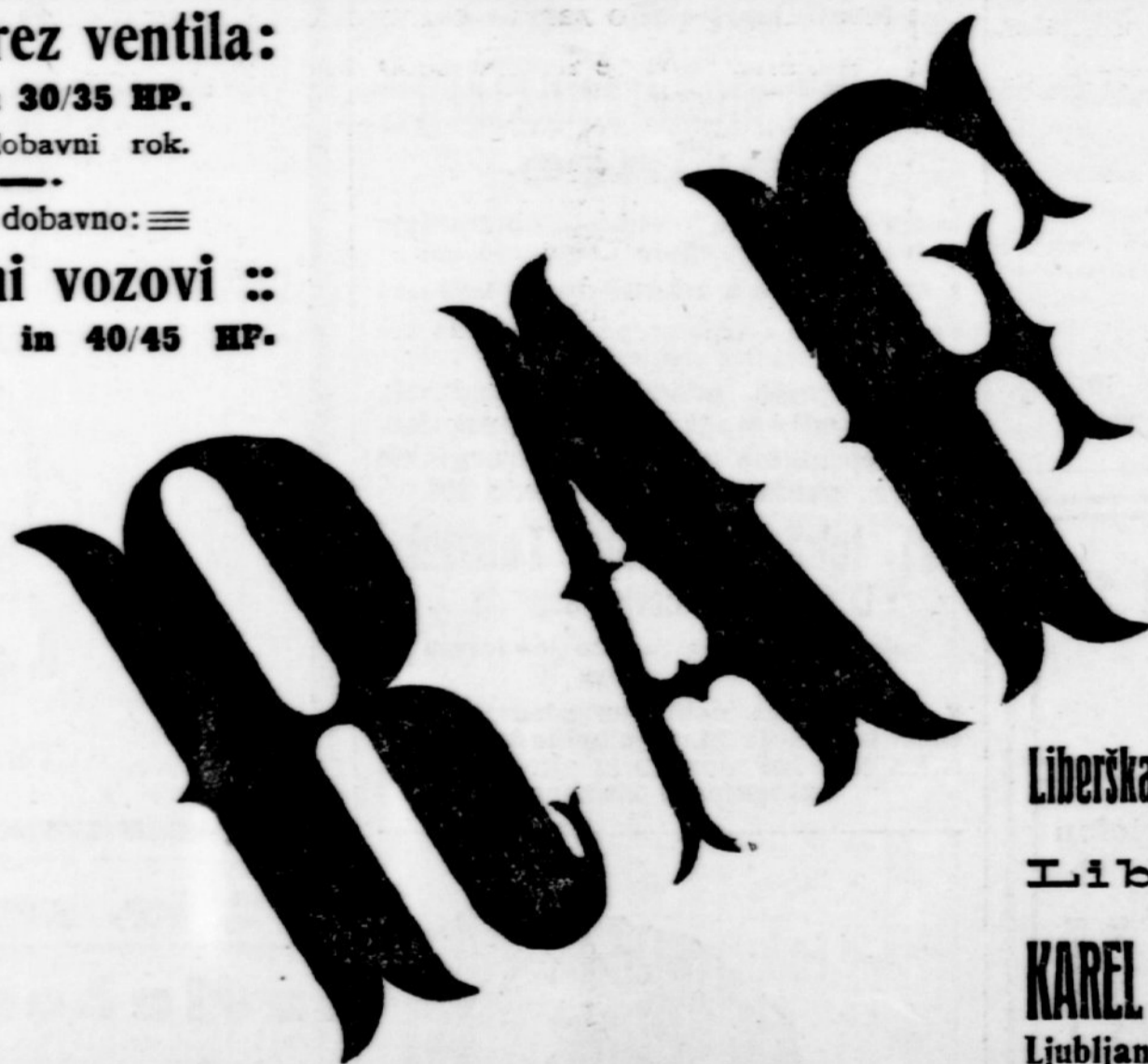
25/30 in 30/35 HP.

Kratek dobavni rok.

≡ Takoj dobavno: ≡

:: Ventilni vozovi ::

14/18, 24/28 in 40/45 HP.

Liberška tvornica avtomobilov
z o. z.

Liberce, Češko.

KAREL ČAMERNIK & KO.

Ljubljana, Dunajska cesta 9-12.

Sobna oprava

se zaradi odpotovanja 2487

cenó proda na Poljanski cesti

:: št. 41, I. nadstropje, levo. ::

Sprejme se gospodična (učiteljica ali uradnica)

na hrano in stanovanje

od 1. avgusta naprej. 2501

Naslov se poizve v uprav. »Slov. Naroda«.

Proda se dobro vpeljana

trgovina z meš. blagom

pri Ljubljani. Potrebni kapital 5000 K.

Lep promet. — Vprašanja, oziroma po-

nudbe naj se pošljejo pod

„I. S. 10.000“ poste restante Ljub-

ljana, glavna pošta. 2457

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:

Krasne

BLUZE

krila, kostume,
nočne halje,
perilo in vsako
modno blago.

Zelo solidna trdka:

M. Krištofič - Bučar

Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otročkih oblekah

:: in krstni opravi. ::

Narodna knjižarna
v Ljubljani

ima v zalogi lepo zbirko

HRVAŠKIH KNJIG

ki jih prodaja

antikvarično

po izredno nizkih cenah.

Otvoritev obrti 15. julija 1913!

Spedijsko in komisijsko podjetje

Fran Uher

Spedijsko in komisijsko podjetje

Telefon št. 266 — Ljubljana

Selenburgova ulica št. 4.

Spedicije vsake vrste, dovažanje blaga, selitve, zacarinanje, skladišča, reklamacijska pisarna za vozninske difference itd. — Komisijski posli. — Prodaja premoga (en gros) za domačo in industrijsko uporabo, drv in potrebščin. — Zastopstva.

Zahvala in priporočilo:

P. n. Glede na to, da sem izstopil iz službe »Balkana«, trgovske, spedijske in kom. deln. dr. podružnica Ljubljana in se s 15. julijem na tukajšnjem trgu samostojno etabliram, si usojam s tem vsem trgovskim prijateljem in p. n. naročnikom, ki so me osebno obilo podpirali od ustanovitve firme »Balkana« pa do mojega izstopa, izrekat najtoplejšo zahvalo in prosim te dobrohotnosti tudi pri moji lastni firmi. —

Priporočam se z velespoštovanjem

Fran Uher.